

Acceptance for mailing at special rate of postage provided for in section 1103, Act of Oct. 3, 1917, authorized on June 14, 1918.

Vesti s konvencije SNP J v Clevelandu

Nadaljevanje volitev odsekov gl. odbora SNP J. — Konvenčni sklepi stopijo v veljavo s 1. julijem 1937. — Resolucije glede združevanja in federacij. — Določbe o bolniški podpori

(16. in 17. seja 26. maja)
Priporočilo odbora za plače in delovni čas. Delovni teden 40 ur odborne in uslužbenec z rednimi počitnicami in v primeru bolezni so upravičeni do deset dni. Minimalna plača na teden. Sedanje plače se bodo zvišale do 20%, kot priporočila upravni ali gl. odbor, in bodo v veljavo s 1. julijem 1937. Uslužbenka, ki se poroči, dodatno zgubi delo in upravičenost ali gl. odbor dobi drugo mesto. Sprejeto.
Člani odbora za pravila dobijo \$35. Stirije distriktni predstavniki vsak \$30 letno.

ADF napovedala boj CIO na vsej črti

Nadaljnje unije obtožene revolte

Cincinnati, O., 27. maja. — Eksekutivni svet Ameriške delavske federacije se je na svoji včerajšnji seji odločil za vojno proti Lewisovi organizaciji CIO, da ustavi njen zmagovalni pohod. William Green, predsednik ADF, je naznanil, da bo najprej strnil lojalne unije mornarskih in pristaniških delavcev, v posebnem departmentu, da prepreči razmah Lewisovega gibanja med temi delavci. Dalje bo federacija pričela s intenzivno organizatorno kampanjo med jeklarskimi, avtomobilskimi in drugimi delavci, ki so uposleni v industrijah masne produkcije.

Konferenca unij uradnih uslužbencev

Philadelphia. — Za 30. maja je tukaj sklicana konferenca 45 federalnih unij uradnih uslužbencev, ki bo razpravljala, ali naj te unije še ostanejo v Ameriški delavski federaciji. Konferenca je bila sklicana po odvetstvu čarterja čikaški uniji, ker pri Atlantic Tea Stores Co. ni hotela skebat proti stavkarjem CIO. Z izključitvijo grozi Green tud newyorški uniji.

Redukcije relifnih delavcev v Illinoisu

Chicago, 27. maja. — Howard O. Hunter, direktor administracije WPA, je naznanil, da bo 27,000 delavcev, ki so uposleni pri gradnji relifnih projektov, odpuščenih 15. julija. Pri teh delih je zdaj uposlenih okrog 142,000 delavcev v Chicagu in drugih krajih države. Naznanilo o redukciji je prišlo po zaključku konference, katere so se udeležili uradniki državne uprave WPA. Pri gradnji relifnih projektov po vsej Ameriki je zdaj uposlenih 2,200,000 delavcev, to število pa bo znižano na 1,700,000 15. julija.

Holandski fašisti poraženi pri volitvah

Amsterdam, Holandska, 27. maja. — Vladna koalicija, kateri načeljuje premier Hendrik Colijn, je izšla zmagovalita iz parlamentarnih volitev. Nacijska stranka, katere vodja je Adrian Mussert, je upala, da bo dobila najmanj dvajset izmed sto sedežev v parlamentu, toda dobila je le dva. Socialisti bodo imeli v Parlamentu 23 sedežev, komunisti tri, kmetijska stranka 18, radikalci 6, druge politične skupine pa ostale sedeže. Colijn je izjavil, da so volitve pokazale, da fašizem ne uspeva na Holandskem.

Španski anarhisti imajo 'republiko'

Eksekucija nacijskih letalcev odložena

Perpignan, Francija, 27. maja. — Vest iz Barbastra, glavnega mesta province Huesce, se glasi, da so anarhisti in sindikalisti proglasili republiko v tej provinci. Člani provinčne vlade, ki so se uprli ekstremistom, so bili umorjeni. Anarhisti in sindikalisti so nedavno pretrgali stike s špansko ljudsko vlado.

Bilbao, Baska, Spanija, 27. maja.

Vlada province Baske je včeraj naznanila odgoditev eksekucije treh nacijskih letalcev, ki so bili pred kratkim ujeti, ki so se borili na strani španskih fašistov. Vojno sodišče jih je spoznalo za krive umorov in obsodilo na smrt.
Ti letalci so Walter Kienzel, Gunther Schulze in Joachim Wandel. Drugo poročilo se glasi, da so miličniki ustrelili konzula neke zunanje države, ko so ga zasledili pri špionaži v prilog fašističnim upornikom. Ime konzula ni bilo objavljeno.

Nadaljnja letala dosegla severni tečaj

Prinesla so živila sovjetski posadki

Moskva, 27. maja. — Tri nadaljnja ruska letala so včeraj izvršila polet z Rudolfovega otoka na severni tečaj. Pripeljala so živila in druge potrebščine posadki štirih mož, ki je prišla na vrh sveta zadnji teden in kjer bo ostala do prihodnje pomladi v svrhu raziskovanja arktičnega ozemlja. Ta posadka se nahaja na ledni plošči le nekaj milj od severnega tečaja. V treh letalih, ki so večkrat obkrožile vrh sveta, je bilo 20 mož. Letala so pilotirali Anatol Aleksij, Vasilij Molokov in I. Mazuruk.

Vreme na severnem tečaju je ugodno, se glasi poročilo.

Nikolaj Janson, direktor sovjetske arktične uprave, je dejal, da bodo sovjetski ustanovili permanentno letalsko postajo v bližini severnega tečaja. To je del načrta, čigar cilj je direktna letalska zveza med Sovjetsko unijo in Združenimi državami preko severnega tečaja.

VELIKA STAVKA V JEKLARSKI INDUSTRIJI

85,000 delavcev šlo v boj za priznanje unije

ODBOR GIO PODPRL STAVKARJE

Chicago, 27. maja. — Največja stavka v jeklarski industriji od l. 1919 je izbruhnila včeraj v jeklarnah neodvisnih kompanij v Chicagu, Youngstownu in Cantonu, O., ter v Buffalu, N. Y. Središče stavke je v Chicagu, kjer je 26,000 delavcev odločilo orodje v tovarnah Inland Steel Co., Republic Steel Co. in Youngstown Sheet & Tube Co. Stavka je zajela 37 tovarn v omenjenih mestih in skupno število stavkarjev je 85,000.

Stavka je bila oklicana včeraj, ko so te kompanije odbile zahtevo glede priznanja unije CIO in kolektivnega pogajanja. Čikaška policija je bila takoj mobilizirana, da prepreči masno piketiranje. Več sto policajev je obkloplilo jeklarno v South Chicagu. Sedemnajst stavkarjev je bilo aretiranih na obtožbo kršenja odredbe, ki prepoveduje masno piketiranje. Med temi je tudi John V. Riffle, distriktni organizator CIO.

Youngstown, O., 27. maja. — Philip Murray, načelnik organizatorne kampanje, ki jo vodi CIO med železarskimi in jeklarskimi delavci, je obklical stavko v tukajšnjih jeklarnah neodvisnih kompanij, ko so ponovno naglasile, da ne bodo podpisale pogodbe z njegovo organizacijo. V stavki v tem jeklarskem distriktu je prizadetih 30,000 delavcev, v Cantonu, O., pa 8000 delavcev. V prvem spopadu med stavkarji in kompanijskimi stražniki pred tovarno Republic Steel Corp. je bilo težko ranjen F. P. Manly, delovodja, ki je skušal prodreti skozi vrste piketov.

Buffalo, N. Y., 27. maja.

V bitki med policijo in jeklarskimi delavci, ki so obkloplili jeklarno Republic Steel Corp. po oklicu stavke, je bilo več oseb ranjenih. Deset stavkarjev je bilo aretiranih na obtožbo kaljenja miru.

New York, 27. maja.

John L. Lewis, načelnik Odbora za industrijsko organizacijo, je sinoči naznanil, da je njegova organizacija odobrila oklice stavke v tovarnah neodvisnih jeklarskih kompanij. CIO bo podpiral stavkarje v njihovi borbi, katere cilj je priznanje unije.

Roosevelt ne bo umaknil načrta sodnijske reforme

Washington, D. C., 27. maja. — Vzlic zmagi, ki je prišla, ko je federalno vrhovno sodišče vzdržalo ustavnost zakona socialne zaščite, je predsednik Roosevelt izjavil, da bo vztrajal pri svoji zahtevi, da se število članov vrhovnega sodišča poveča na petnajst. On ni zadovoljen z neznanostjo večine, ki jo predstavlja liberalni člani sodišča, čeprav so bili vsi "newdealski" zakoni, ki so prišli pred sodišče, odkar je bil ponovno izvoljen za predsednika Združenih držav, potrjeni. Na 1. junija se bo umaknil v pokoj Van Devanter, član reakcionarne skupine v vrhovnem sodišču, in Roosevelt bo imel priložnost, da na njegovo mesto imenuje progresivca. On hoče uveljaviti svoj načrt sodnijske reforme, ker je mnenja, da je delavska zakonodaja, ki jo je pripravil v sprejetje v svoji poslanici kongresu, v nevarnosti. Prav lahko se zgodi, da sodišče ubije to zakonodajo kakor je zakon gospodarske obnove NIRA in farmarski zakon AAA.

Anglija jači svojo oboroženo silo

Vse mora služiti obrambi imperija

London, 27. maja. — Koordnacija vseh faz obrambe Velike Britanije je bilo glavno vprašanje na državni konferenci, ki se je včeraj pričela v Londonu. Imenovan je bil posebni odbor, kateremu je bila poverjena naloga, da upreže in organizira vse vire v Angliji in dominionih v svrhu obrambe, da bo Velika Britanija pripravljena, ako se pojavi nevarnost vojne. Vse kolonije so bile pozvane, naj prispevajo svoj delež, da se poveča oborožena sila Velike Britanije na morju, suhem in v zraku.

Medtem, ko se je konferenca bavila s vprašanjem obrambe, je poseben odsek študiral drugi problem — ameriško konkurenco na Pacifiku. Anglija se že dolgo časa pritožuje, da njena pomorska plovba ne more tekmovali z ameriško. Angleške parobrodne družbe poudarjajo, da je konkurenca z ameriški kompanijami otežkočena, ker slednje dobivajo vladne subvencije. To je vzrok, da se angleška trgovina na Pacifiku umika ameriški. Angleški parobrodni magnati zdaj zahtevajo subvencije od svoje vlade, ali pa naj ta uveljavi restrikcije glede ameriške trgovine v britskih pristaniščih of Pacifiku.

Pobojniki napadli organizatorje

Stavka zajela Fordovo tovarno v Californiji

Detroit, Mich., 27. maja. — Pobojniki Ford Motor Co. v Dearbornu so včeraj napadli organizatorje avtne unije in jih silovito pretepli. Šestnajst oseb, med temi sedem žensk, Richard T. Frankenstein, vodja organizatorne kampanje med Fordovimi delavci, organizatorja J. J. Kennedy in Robert Center ter Walter Reuther, predsednik krajevne avtne unije, so bili ranjeni.

Frankenstein je takoj telegrafiral Johnu Brophyju, direktorju CIO, v Washington, da izve, ali bo ta organizacija oklicala splošne demonstracije pred vsemi agenturami v Združenih državah, ki prodajajo Fordove avtomobile. Dobil je odgovor, da se bo to zgodilo.

Harry H. Bennett, načelnik Fordove privatne policije, je zanikal obdolžitev unije, da so njegovi možje napadli organizatorje. Dejal je, da so to storili delavci, katerim so organizatorji skušali zabraniti vstop v tovarno. Druge priče, med temi Raymond Sanford, pa trdijo, da so pobojniki naokoli organizatorje po navodilu Benneta.

Richmond, Cal., 27. maja. — Tukajšnja tovarna Ford Motor Co. je morala ustaviti obrat, ko je unija oklicala stavko. Oklice stavke je odobrila Homer Martin, predsednik unije združenih avtomobilskih delavcev, ki je uprava tovarne odklonila kolektivna pogajanja.

Frank Slaby, predsednik krajevne avtne unije, je dejal, da je stavka pričetak velike ofenzive proti Fordovi kompaniji. Napovedal je, da se bo stavka razširila na druge tovarne, če ne bo kompanija priznala unije in pristala na druge zahteve. Dalje je rekel, da je direktor te Fordove tovarne ustanovil kompanijsko unijo, kar je kršenje Wagnerjevega delavskega zakona. V stavki je zavezovalih več kot tisoč delavcev.

Enajsta redna konvencija SNP J

PETA SEJA — 19. maja dopoldne (Nadaljevanje.)

Br. Vider pojasnjuje glede zavarovalniških zakonov raznih držav, ki predvidevajo gotovo starost kandidatov za bratske organizacije.

Br. Barilar se strinja z br. Zaitzem in podpira njegov protipredlog. O zadevi govori še br. Benedict in br. Crnkovič.

Br. Berger opozarja zbornico, da ni treba vključevati previaoke starosti v člene inkorporacije; starost ljudi nad 50 let je riskantna reč. Se strinja s predlogom upravnega odseka.

Sledi glasovanje. Protipredlog br. Zaitza dobi le malo število glasov. Predlog upravnega odseka je sprejet z večino glasov, ki se glasi sledeče:

ARTICLE VIII.
No person shall become a member of this corporation who is under sixteen or over fifty years of age. Provided that nothing contained in this Article shall prevent the Society from paying benefits upon the lives of children as authorized in Article IV of these Articles of Incorporation.

Clon IX. je soglasno sprejet in se glasi:
ARTICLE IX.
Applicants for membership will be required to comply with the Constitution and Laws of the Society and the laws of the State of Illinois.

Br. Trojar predloži nov člen kot števil. 10, kateri pa ni podpisan in se o njem ne glasuje.

Br. Godina predlaga, da se še enkrat vsi navedeni členi in njih točke s popravki, kot so že storjeni, sprejmejo. Predlog je podpisan in sprejet soglasno.

Br. Petrovič poroča, da so vrtnice od slovenskega cveticarja Jamesa Slapnika st. zopet tukaj za razdelitev med delegacijo. Se v imenu delegacije zahvali za njegovo prijazo postrežbo.

Konvenčni tajnik br. Lotrich čita brzojavne pozdrave pozdrave ter priporočila konvenciji in sicer: društvo 528 iz Lebanona, Pa., pošilja po družini Glovan brzojavne pozdrave delegaciji XI. redne konvencije in ji želi veliko uspeha; br. Vincent Mikulec, predsednik društva SNP J v Aurori, Minn., pošilja pozdrave in pravi, da 60,000 članov pričakuje, da konvencija ukrene vse najboljše v njih dobrobit; društvo števil. 347 po br. Marku Mrkonšiču pošilja XI. redni konvenciji srčne pozdrave ter mnogo uspeha šeli vsem skupaj; tajnik minnesotake federacije društev SNP J, br. Andrew Pirtz, brzojavno sporoča, da članstvo te federacije vse delegate in glavne odbornike XI. redne konvencije bratsko pozdravlja in želi, da bi bilo naše delo plodonosno in v ponos naši napredni SNP J; slovenski delavski list Naprej iz Pittsburgha, Pa., si šteje v prijetno čast in v dolžnost, da ob priliki važnega konvenčnega dela XI. redni konvenciji SNP J želi obilo uspeha, ker jednota je edina slovenska delavska organizacija v Ameriki, od katere se pričakuje, da se bo zavzela za skupne delavske interese in pojašila svoje delo za delavski blagor in pouk našega naroda; br. John Fidel, Akron, O., želi vsem delegatom veliko uspeha; upravnik Proletarca, Chas. Pogorelec, pošilja brzojavni pozdrav in pravi, da je Proletarec od vsega svojega postanka stal na braniku za najboljše interese SNP J in njegovega članstva. To svojo nalogo bo vršil tudi v bodoče. Od delegacije se pričakuje, da bomo ohranili jednotni delavski značaj ter ga še utrdili in šli po začetni poti naprej; društvo Planinski raj števil. 107 pozdravlja delegacijo in gl. odbornike XI. redne konvencije in urgira, da delujemo za dobrobit članstva; veliko sreče za bodočnost jednote in ne pozabiti starih članov, pravi br. Vincent Obed od števil. 2, La Salle, Ill.; čestitke od društev števil. 69, 130 in 650 ter priporočilo, da stojimo trdno za svobodnomiselne principe, pošilja iz Eveletha, Minn.; za eksekutivno JSZ pošilja tajnik Chas. Pogorelec XI. redni konvenciji SNP J čestitke in pravi, da je JSZ vedno gojila najtopleje simpatije do SNP J, jo branila pred vsemi sovražniki, zunanjimi in notranjimi, kar bo vršila tudi v bodoče. Jednota naj ostane tudi v bodoče vzor delavske podporne organizacije; njena delavska ideologija naj postane še bolj izrazita.

Vse čestitke, voščila in priporočila delegacija z zadovoljstvom vzame na znanje.
Seja zaključena ob 12. opoldne.
Matt Petrovič, predsednik Erasmus Gorshe, zapisnikar
Donald J. Lotrich, konvenčni tajnik.

SESTA SEJA 19. maja 1937 popoldne

Br. konvenčni predsednik otvori sejo ob 1. popoldne.
Br. Medved poroča za poverljivi odbor, da so navzoči vsi delegati in glavni odborniki kot na prejšnji, torej skupaj 235. Br. Brezovar še ni dospel.

Br. Zupan čita zapisnik 4. seje, ki je sprejet kot čitan.
Br. Lotrich poroča, da so dospel slednji pozdravi: Brzojavni: Društvo Adria št. 3 v Johnstownu, Pa., priporoča, da izvoli konvencija v glavni odbor take član, ki bodo znali krepko odbijati vse franciškanske napade. — Br. Frank Petava iz Little Falla, N. Y., želi, da jednota ohrani svojo svobodnomiselno podlago in priporoča, da se ustanovi poseben prostovoljni sklad v svrhu zopetnega izdajanja sobotne številke "Prosvete" in v ta namen pošilja po pošti \$5.—Fisher Body lokal št. 45, United Automobile Workers želi konvenciji uspeh. — Br. August F. Svetek, član društva št. 142 in lastnik lokalnega pogrebnega zavoda, pozdravlja konvencijo.

Pisemne pozdrave pošiljajo in uspeh žele te konvenciji sledeči: Br. Geo. Smrekar, društvo št. 122, Aliquippa, Pa.—Ses. Mary Peryon, članica društva št. 182 v Gilbertu, Minn.—Društvo št. 190 v St. Michaelu, Pa.—Br. Martin Debersek, član društva št. 419 v Harwicku, Pa.—Br. Berkopec, član društva št. 5 v Clevelandu v svojem imenu in imenu svoje družine, ki so skupno že 151 let člani jednote.—Društvo št. 544.—Društvo št. 88 v Moon Runu, Pa.—Društvo št. 328 v Madridu, Iowa.—Društvo Svobodnomiselne Slovenke št. 2 SDZ, v Clevelandu.
(Dalje na 2. strani.)

ENAJSTA REDNA KONVENCIJA SNPJ

SESTA SEJA - 19. maja 1937 popoldne

(Nadaljevanje s 1. strani.)

Društvo št. 244 v Kayorju, Pa., pozdravljala člane konvencije in prosila, da konvencija upošteva načela naše jednote. Br. Cenko Lončarič, član društva št. 318, kliče: "Dol za reakcijo, ki skuša podkopavati našo organizacijo!" Br. Louis Slak, predsednik društva št. 413 v Falls Creeku, Pa., opozarja, da je čas drag in priporoča, da se delegacija naj ne zapleta v politiko. Br. Zidanšek, član društva št. 262 in potovalni zastopnik Prosvete, priporoča, da se zopet obnovi sobotna številka dnevnika, v katerem se naj za mladino posveti stran ali dve z angleškim čtivom. Društvo št. 115 v Jolietu, Ill., tudi želi, da se zopet priobča sobotna številka dnevnika in priporoča, da se naj ne pozabi na staro članstvo. Br. John Bergant, član društva št. 198 v Willardu, Wis., upa, da bo ta konvencija kaj ukrenila v korist starim članom. Društvo št. 9 v Pittsburgu, Kansas, priporoča, da se v pravilih zamenja beseda "prošnja" z besedo "prijava," kajti prošnja pomeni nekaj poniževalnega. Sporočajo nadalje, da so sprejeli resolucijo proti lemontskim lenuhom in kutarjem. Socialistični klub št. 11 JSZ v Bridgeportu, Ohio, urgira člane konvencije, da niti za las ne popuste, kar se tiče načel in smernic v prilog delavski zavednosti. Prosveta naj piše kot doslej in naj budi delavsko maso in vodi po poti do pravega delavskega zedinjenja. Društvo št. 10 v Rock Springsu, Wyo., upa, da bo konvencija tudi za naprej izvolila izkušene odbornike. Društvo št. 361 v McIntyreju, Pa., spodbuja k složnosti in da se ohrani napredne delavske principe. Društvo št. 26 JSKJ v Pittsburgu, Pa., želi mnogo uspeha pri reševanju težkih problemov in upa, da bo ta konvencija našla pota, po katerih bi se zagoleglo uspešno združiti vse naše podporne organizacije. Društvo št. 205 v Duluthu, Minn., svari, da se ni ozirati na propagando zunanjih agitatorjev, katerim je pri srcu le jednodina blagajna. Br. Vincent Coff, član društva št. 53, priporoča, da bi se za prihodnjo konvencijo izbralo Slovenski delavski dom v Collinwoodu, Ohio.

Vse te pozdrave in čestitke se vzame z odobravanjem na znanje. Br. Petrovich odloči, da se nadaljuje z dnevnim redom, in sicer se glasuje glede mesta prihodnje redne konvencije. Na ožjem glasovanju so Chicago, Pittsburg in Collinwood.

Posebni odbor za štetje glasov pobere in prešteje glasovnice ter poroča, da so prejeli: Pittsburg 89, Collinwood 80 in Chicago 54 glasov.

Br. Petrovich da na ponovno ožje glasovanje Pittsburg in Collinwood.

Posebni odbor pobere glasovnice, prešteje in poroča, da je bilo oddanih za Pittsburg 115, za Collinwood pa 114 glasov.

Br. Lokar predlaga, da se glasuje še enkrat, ker je očitno, da je odbor za štetje glasov prezrl enega izmed treh odborov, ki zbirajo izven dvorane. Br. Berger podpira.

Govorijo o tej stvari tudi bratje Primc, Ban, Lotrich, Durn, Benedikt, Klucik in Zarnick.

Br. Mrzlikar poroča, da je bil po štetju najden še en glasovni listek in sicer za Collinwood.

Br. Petrovich odloči, da je bilo oddanih za obe mesti enako število glasov in bo dal na ponovno glasovanje, ako ni ugovora.

Br. Kumer zahteva poimensko glasovanje. Br. Lokar podpira. Za predlog glasuje zadostno število delegatov in glavnih odbornikov.

POIMENSKO GLASOVANJE o mestu za prihodnjo konvencijo

Br. Lotrich kliče imena:

Table with columns: Društ. št., IME, Collinwood, Pittsburg, Društ. št., IME, Collinwood, Pittsburg. Lists names of members and their affiliations for the vote count.

(Dolje na 3. strani.)

PROSVETA

POROČILA GLAVNIH ODBORNIKOV

Zapisnik četirte seje z dne 18. maja

(Nadaljevanje)

Table with columns: ADULT DEPARTMENT, Rate of Interest, Book Value, Par Value, Rate Used to Obtain Market Value, Market Value (Excluding accrued interest), Year Acquired, Effective Date Which Provisions Were Made. Lists various financial entries and their values.

(Dolje na 3. strani.)

Španska vlada odpravi stara hibe

Manj radikalna odprejšnje

Madrid. — (FP)—Nova španska vlada je pričela energično delovati za uveljavljanje svojega programa, ki sloni na centralizaciji vojne komande, reorganiziranju armade v regularno vojsko in podpravljanje vojne industrije ter obratovanje iste po principih načrtnega gospodarstva.

Do zadnje kabinete krize valencijske vlade ni prišlo radi osebnih sporov, marveč radi političnih diferenc.

Po izbruhu civilne vojne je bila vsa obramba španske republike improvizirana. Improvizirana je bila armada na iniciativno delavstva in prav tako obrambni odbori ter poveljstvo armade. O centralizaciji ni bilo nobenega sliša, marveč je imela vsa obramba politično bazo. V danih razmerah je bil to najefektniji aparat za obrambo pred fašisti.

Odkar pa sta Hitler in Mussolini tako rekoč prevzela boj v Španiji v svoje roke in zalozila generala Franca z armado, je bolj pa z vojnim materiom, tudi obramba ne more ostati več improvizirana in decentralizirana. Za poraz fašizma je potrebna centralizirana armada z vrhovnim poveljstvom. To je poskušal pred par meseci je Largo Caballero, toda je uspel le na madridski fronti, kjer je prevzel vrhovno poveljstvo general Miaja. Ta decentralizacija poveljstva in armade tudi pojasnjuje, zakaj še ni na nobeni fronti prišlo do ofenzive proti fašistom, kar bi olajšalo kritičen položaj Baskijcev pri Bilbaoju.

Glavna diferenca med Caballero in sili, ki sodelujejo v sedanji vladi — vse politične skupine razen anarhistov in sindikalistov — je v tem, da je hotel centralizirati armado v svojih rokah, to je, da bi bil premier obenem tudi vojni minister. Temu so se upirali komunisti, levičarski republikanci in deloma tudi desničarski socialisti, anarhisti pa itak ne verujejo v centralizirano vlado, niti centralizirano armado.

Slične hibe kot v armadi so bile oziroma so še tudi v industriji. Ko so fašistom naklonjeni kapitalisti pobegnili iz Španije in so delavske organizacije prevzele kontrolo nad tovarnami, je bilo tudi vse improvizirano. Posledice so bile, da je trpeja produkcija vojnega materiala, kar ni bila dovolj koordinirana.

Nova vlada bo skušala te hibe odpraviti in uvesti načrtno gospodarstvo v vojno industrijo, kakor tudi reorganizirati vojsko armado ter jo podvreči vrhovni komandi. Za ta program so se izrekle vse glavne politične stranke.

Opozicijo proti transformaciji lojalističnih brambovcv v regularno armado in podvrenje iste vrhovnemu poveljstvu vodi jo bolj ekstremni revolucionarji, tako zvali "poumisti" (marksistična stranka za proletarsko enotnost), sindikalisti in anarhisti. Njih stališče je, da je edino oboroženo delavstvo pod svojim poveljstvom garancija, da se Španija ne bo po civilni vojni prelevila v navadno buržvansko republiko. Argumentirajo, da je obenem s civilno vojno potrebna revolucija za preobrnjenje Španije v proletarsko državo. Ostale delavske skupine pravijo, da je najprvo treba poraziti fašizem, šele potem bo prišla na vrsto revolucija.

Nova vlada je po svojem stavu manj radikalna kakor je bila Caballerova. Izmed desetih ministrov sta dva socialisti, dva komunisti, trije levičarski republikanci, eden zastopnik Katalonije in eden Baske. Novo vlado torej dominirajo španski liberalci, toda ima podporo s strani velike večine delavstva, ki je organizirano v socialistični strokovni federaciji U. G. T. Vlada v vlado pa so odprta tudi anarho-sindikalistični federaciji C. N. T.

Najzanesljivejšje dnevnice delavske vesti so v dnevniku "Prosveta". Ali jih čitate vsak dan?

NAJSTA REDNA KONVENCIJA SNPJ

SESTA SEJA—19. maja 1937 popoldne

Table with columns: IME, Collinwood, Pitts- burgh, IME, Collinwood, Pitts- burgh. Lists names of participants and their affiliations.

Pittsburgh je bilo torej oddanih 124 in za Collinwood pa 111 gov. Prihodnja redna konvencija se bo torej vršila v Pitts- burghu, Pa.

Dr. Petrovich pojasni, da vedno opozarja zbornico, toda ravnati mora po volji večine.

Poročilo odbora za pravila

Dr. Petrovich naznani, da je konvenčni odbor za pravila pripravil podati svoje poročilo. Pravila so za jednoto velike važnosti, in je treba tu resno in stvarno baviti se z njimi.

Dr. Benedikt (121) predlaga, da odbor za pravila čita le tiste točke, ki so bile spremenjene.

Dr. Kerže dvomi, da je mnogo delegatov prečitalo osnutek pred- ložeja, da se tu čita, kajti le na ta način zbornica bo zasleduje potek in ve, kaj pravila vsebujejo.

Dr. Pechnik, Zarnick, Crnkovic, Malovrh, Novak, Mliakar, stih in Barbich so mnenja, da je potrebno pravila tu čitati.

Dr. Vidler pojasni, tako da ne bo napačnega vtisa, da je zadnja konvencija določila, da se pošlje osnutek delegatom deset dni pred konvencijo.

Dr. Potokar smatra za neumestno tu vse čitati. V takem slu-čaju sploh odbora za pravila treba ni.

Dr. Alesh je mnenja, da se čita le važnejše točke in pa tiste, ki so se spremenile. Omeni še, da bi bilo delo odbora pre-več olajšano, če bi bile v osnutku vse spremembe debelo tiskane.

Dr. Blatnik misli, da točk, kjer ni nikakih sprememb, ni treba čitati.

Dr. Zaitz opozori na dejstvo, da so ta provizorična pravila vsa spremenjena. Predlaga jih je namreč odgovornik, ki se je ravnal po poročilih upravnih odborov.

Dr. Molek predlaga, da se jim predloži pravila v odobreni, predno jih sprejme konvencija. Resnica pa je, da nam za- varovalniški oblasti, ki so v rokah malih političnov, lahko naga- rali, ker si s tem prihranimo veliko, ako zavarovalniška ob- lasti pravila pregleda in da tako vnaprej vemo, da ni v njih nič ta- koga, kar bi nam kasneje zavrgli.

Dr. Kerže pojasni, da je odbor dobil kopico priporočil in nasve- do katerih so nekaj porabili, vsega pa ni bilo mogoče niti pre- čitati, radi tega je potrebno, da se osnutek pravil tu čita.

Dr. Molek predlaga, da se član I. z dodatkom brata Moleka odloži dodatku drugemu odstavku, ki se glasi: "Noben član pa ne sme pravice ovirati jednote, svojega društva ali publikacij jed- note pri izvajanju jednotinega principa svobodne misli."

Dr. Kerže izjavi, da odbor za pravila sprejme ta Molekov do- datok.

Dr. Gorsche predlaga, da se član I. z dodatkom brata Moleka sprejme kot predložen. Predlog je podpiran in soglasno sprejet.

Dr. Molek se torej glasi:

USTAVA Slovenske narodne podporne jednote ČLEN I Načelna izjava Slovenska narodna podporna jednota je ustanovljena na svo- jemu temelju. Ta temelj jednote ostane nespremenjen. (Dlje na 5. strani)

POROCILA GLAVNIH ODBORNIKOV

(Nadaljevanje z 2. strani)

Table with columns: ADULT DEPARTMENT, Rate of Interest, Book Value, Par Value, Rate Used to Obtain Market Value, Market Value (Including accrued interest), Year Acquired, Effective Rate of Investment at Which Purchase Was Made. Lists various municipal and government bonds.

JUVENILE DEPARTMENT

Table with columns: GOVERNMENT BONDS, STATE, COUNTY AND MUNICIPAL BONDS, UTILITY AND INDUSTRIAL BONDS, TOTAL MUNICIPAL, STATE AND COUNTY, TOTAL GOVERNMENT AND MUNICIPAL, TOTAL UTILITY AND INDUSTRIAL, TOTAL BONDS. Lists various government and utility bonds.

David Dubinsky, predsednik unije Intl. Ladies Garment Workers.

Krojaška unija soglasno za CIO

Konvencija za nadaljnjo pomoč Španiji in delavsko stranko

Atlantic City, N. J.—Konvencija krojaške unije International Ladies Garment Workers, ki je bila zadnje dni zaključena v tem mestu, se je soglasno izrekla za CIO in obenem tudi poverila glavni odbor, naj nadaljuje a poskusi za pobratimlje med CIO in Ameriško delavsko federacijo.

Pred konvencijo in tudi med zborovanjem je bilo dosti ugibanja, kakšno stališče bo zavzela konvencija o tem vprašanju. Vsa dvom glede stališča delegatov pa je bil razblinjen ob nastopu Johna L. Lewisa, kateremu je konvencija priredila desetmi- nutne ovacije in v ritmu ponavljala: "CIO, CIO".

Vprašanje sprave med CIO in ADF je Lewis očrtal sledeče: "Čas je kratek; mi imamo delo pred seboj; moramo organizirati, organizirati, organizirati. Kadar bomo organizirali ameriško delavstvo, in ako bo potem kdo hotel govoriti o miru, bomo tedaj o tem govorili."

Eden najbolj dramatičnih incidentov konvencije je bil, ko je govoril španski poslanik in Washingtonu Ferdinand de los Rios o mučenilstvu in krizanju španskega naroda po fašistih. Trpljenje je tako živo risal, da so se mnogi delegatje jokali.

Za pomoč španskemu delavstvu in za pobijanje fašizma na splošno ter za podpiranje drugih vrednih delavskih institucij je konvencija odglasovala za dolar izrednega asesment, katerega bo plačal vsaki član unije—okrog 245,000 po številu.

Tudi se je izrekla za ustanovitve splošne delavske stranke, kar naj se izvrši skozi Delavsko neustrankarsko ligo. Eksekutiva unije je dobila nalogo, naj deluje za transformiranje te lige v delavsko stranko.

Važno razpravo je tudi imela glede organiziranih skupin v uniji. Na priporočilo odseka za pravila je sprejeta točka, ki pre- poveduje vse notranje organizacije ali klube razen onih, katere sankcionira glavni odbor. Orga- nizirane skupine bodo dovoljene le tri mesece pred volitvami za uradnike, da bodo lahko postavile svoje kandidate in vodile agitacijo. Konvencija je avtorizirala tudi oklic več stavk, sprejela mnogo resolucij in silala več zunan- njih govornikov.

Rudarska unija odobri sedečo stavko

Gillespie, Ill., 27. maja.—Krajevna unija progresivnih rudarjev je odobrila sedečo stavko v premogovniku Superior Coal Co. v Wilsonvillu. To se je zgodilo na masnem shodu sinoči, kate- rega se je udeležilo okrog 1600 članov rudarske unije. Nobene- ga izgleda ni, da bo stavka, ki je izbruhnila pred osmimi dnevi, kmalu končana.

Stavka voznikov busov končana v Londonu

London, 27. maja.—Stavka 25,000 voznikov avtobusov, ki je bila oklicana 1. maja, je bila sinoči končana, ko so stavarji iz- vojevali glavne zahteve. Vsi se bodo jutri vrnili na delo.

PROSVETA
THE ENLIGHTENMENT
MEMBER OF THE SLOVENE NATIONAL SOCIETY
Organ of and published by the Slovene National Society
Newspaper: In Slovenian (from Chicago) to Canada \$2.00 an issue, \$2.00 an issue, \$2.00 an issue; in Chicago to Canada \$2.00 an issue, \$2.00 an issue; in Canada \$2.00 an issue, \$2.00 an issue.
Subscription rates: for the United States (except Chicago) and Canada \$2.00 per year, Chicago and Canada \$2.00 per year, foreign countries \$2.00 per year.
Once a year for \$2.00.—Subscriptions in arrears should be paid in advance. Subscriptions in advance should be paid in advance. Subscriptions in advance should be paid in advance.
Advertising rates on application.—Manuscripts of communications and unsolicited articles will not be returned. Other manuscripts, such as stories, plays, poems, etc., will be returned to sender only when accompanied by self-addressed and stamped envelope.
Member of the National Society of Editors
PROSVETA
2007-08 St. Lawrence Ave., Chicago, Illinois
MEMBER OF THE FEDERATED PRESS

Glasovi iz naselbin

Priljubljen izmenjati brošure s "fatri"

Sharon, Pa. — Mnogo sem že čital v Prosveti, da so razni člani SNPJ prešli iz lemontskega kloštra neke svete bukvice pod imenom Naša straža.

Čudim se, kako to, da tudi meni ni postal pater Bren eno takšno pratiko. Tudi jaz sem član SNPJ, ki je ustanovljena na svobodnomiselnem temelju. Lemontske fleckajnarje pa osem, če imajo še kaj v zalogi omenjenih pratik, da mi eno nemudoma pošljejo, kajti v zameno jim bom poslal knjižico z imenom "Zrtve mladega kaplana." Omenjeno knjižico je fajmošter spisal par dni pred svojo smrtjo, torej veste, da se ni lagal, ko se je pripravil "za večnost". V tej knjižici omenjeni kaplan opisuje kako na grd način je svoje farane goljufal in od njih pobiral denar za ničvredno blago.

Čujte in strmite, v knjižici se čita dobesedno tudi tole: "Ko sem bil za kaplana v neki fari v Sloveniji, je hodila nebeško lepa šestnajstletna deklica k meni k spovedi, in sicer vsak dan. Deklica je bila silno pobožna in ni vedela razlike med moškim in žensko. Mnogo dni sem bil tako rekoč v žerjavici, ko sem spovedoval to krasno deklico. Nekega dne sem ji v spovednici namignil, da ni dobro biti samo pobožna in verna, kajti pobožnost brez svetega duha ni mogoča. Svetoval sem ji, naj se po spovedi in maši oglasi v farožu, da ji bom svetega duha navdahnil."

Rečeno in storjeno: mlada deklica se je odzvala in je šla v župnišče. Ko je deklica prišla v gospodovo sobo, sta začela moliti, da je na ta način kaplan od strani vsak usm. Posledica tega sestanka je bila, da je deklica čez par mesecev spoznala, da bo postala mati. Iz strahu in obupa se je zastrupila. Vidite, patri, take knjige vam lahko pošljem. Pa saj je menda najboljša, da se v ogledalo pogledate, pa boste videli štingelca, kako je kosmat.

Nadalje vam lahko postrežem z brošuro Vodiške Johance, ki bi jo vi vorda z veseljem čitali in se čudili, kako je mogla na tak spreten način telečjo kri potiti. No to je vse od Boga dano, kakopak.

Lemontski fleckajnarji niso nič drugega kot krvavi pastirji in drugi študentje. Stara domovina jim ni pustila lenariti, zato so prišli v svobodno Ameriko, da tukaj revne ljudi držijo v temi in jih izjemajo. Človek bi se počutil srečnega, ako ne bi nikoli poznal cerkve in duhovno, kajti ti dušni pastirji so že mnogo hudega povzročili s tem, da držijo ljudi v nevedni.

Naj bo tudi povedano Ameriški domovini, da delegate SNPJ v Clevelandu ni treba prav nič pozdravljati, kajti naši delegatje ne potrebujejo vaših hinavskih pozdravov.

Jack Yert, 262.

Sijajna manifestacija članstva SNPJ v metropoli

Bridgeport, O. — V petek večer, dne 21. maja, smo se odpravili na pot v Cleveland, da posetimo veliko konvencijo prireditelj — banket v počast delegaciji SNPJ v SND. Z menoj je bila moja soproga in hčerka Vera Hribernik in Ana Bayda iz Maynarda. Po malo več ko štiriurni vožnji smo dospeli do prve postaje, kjer se je ustavila Vera. Kmalu nato je nastala velika nevihta. Ko se je malo pogleglo, smo pot nadaljevali in John Rebol ml. nam je bil za kačipot. Kmalu smo dospeli na 74. cesto, kjer smo odložili našo prtljago, John pa je dejal, da nocoj nam ne kaže spati in smo se spet podali na pot.

Naslednje jutro sem komaj čakal časa, da se s hčerko podam v konvencijo dvorano, ker je zborovala delegacija enajste redne konvencije SNPJ v soboto samo dopoldne. Ko sem vstopil v dvorano, so se pričela pozdravljanja in rokovanja z znanici in prijatelji, da ni bilo ne konca ne kraja, kajti z večino delegatov sem znan. Seveda me je zanimal potek konvencije. Odgovori so bili dovoljni o konvencijem delu, vsaj do takrat. Sprejeti so bili vsi važni načrti in

v skupnosti napredka bomo napredovali. Impozantna slika je bil nastop mladinskih zborov in odraslih pevcev. Sploh je bil ves spored lep.

Po sporedu se je pričela zabava in udeležba je bila tako velika, da se je res vse trlo do jutranje ure. Razume se, da v taki gneči ni mogoče najti osebe, ki jo bi rad videl, delj pa nisem mogel ostati v metropoli, da se bi pogovoril s tem in onim. V nedeljo dopoldne pa smo obiskali več prijateljev in znancev, med njimi tudi Lojzeta Eršteta. Seveda smo le največ debatirali. Popoldne smo se spet udeležili prireditve mladinskih društev. Tudi tam sem se seznanil z več osebami, ki jih prej nisem poznal in oni ne mene. Eršteta je predstavila Ažmanovo, katera je mislila, da sem kakšen velikan, hrust in star. Zanj bo najbolj držalo, kajti leta mi lezejo na grbo, glede velikosti pa se je ukani. Dejala je, da si je že davno želela me spoznati, kdo je tisti Snoy, ki piše v Prosveto in vselej rada čita moje dopise. Hvala za prijazenost! Veseli me, da je Ažmanova napredna žena.—Podbodno se je pripetilo v par drugih slučajih, da so me poznali le iz Prosvete in Proletarca. In sedaj, ko smo se prvič osebno spoznali, je bilo veselje na obeh straneh.

Nedeljskega programa ne morem dosti opisovati, ker sem se moral prekmalu odpraviti proti domu. Nastop naše mladine v raznih točkah je bil zelo dober. Igrici sta bili kratki in šaljivi. Bergantova dekleta iz Lisbone, pet po številu, so s svojo godbo in petjem napravila dober vtis na navzoče. Seveda imajo v metropoli razne umetnike v godbi in drugem, katere je veselje poslušati. Metropola se ponaša z dobrimi talenti, ker je velika, manjše naselbine pa imajo svoje.

Ob 5.30 smo zapustili SND in ob 6. smo odrinili iz metropole. Kar se tiče mojih vtisov o tem obisku, vam povem, da jih je toliko in tako lep, da bi napisal o njih celo knjigo. Toda sedaj so na vrsti konvencijni zapiski in vem, da bo marsikdo še pisal o svojih vtisih, ki jih je dobil začasa 11. konvencije SNPJ v metropoli. Rečem le to, da sem vesel, ker sem se udeležil in videl dobro razpoloženje delegacije in občinstva sploh. Konstatiram, da so nasprotniki in sovražniki SNPJ in Prosvete pošteno pogoreli s svojo mračnjaško propagando na vsej črti! In sicer so tako temeljito pogoreli, kakor še nikdar prej v vsej naši zgodovini! To je, kar šteje! To bo podkrepilo delo SNPJ, da bo še bolj rastla! Naši mladini se po tom zahrbtno propagando naših črnih sovražnikov odprle oči, da je spoznala njihovo hinavsko delo. Vse to skupaj nam je v veliko zadoščenje!

Zivela SNPJ! Zivela napredna misel našega delavstva!

Kakor je bilo že poročano, bodo na tujaknji prireditvi, ki se bo vršila v korist naše Društvene dvorane v soboto 12. junija, igrala Bergantove hčerke iz Lisbone. One so se dobro izpopolnile v svoji godbi, zato pa ne zamudite te lepe prilike, da pridet na našo prireditev v velikem številu in se zabavate ob zvokih

njihove godbe. V metropoli so zadnjič napravile zelo dober vtis in med nami ga bodo tudi. Naslednji dan, v nedeljo 13. junija, pa bomo šli na zlet in proslavo dneva SNPJ v Canton. O programu ste že čitali v Prosveti. To bo velika manifestacija članstva SNPJ, ena največjih. Zato pa vsi na to veliko slavje naše mladine in starine! Na svidenje 12. junija pri nas na veselici naše dvorane in naslednji dan 13. junija na slavju dneva SNPJ!

Joseph Snoy, 13.

Zbor Jadran vabi v prirodu

Cleveland, O. — Jadranova pesem bo spet donela v nedeljo, dne 30. maja, na Pintarjevih prostorih na St. Clair ave.

Sezona za spevoigrice ali opere in koncerte je končana, pevci zboru Jadran pa nam bodo namesto tega dali obilo užitka v prirodi. Tam se bomo lahko zabavali svobodno in sproščeno. In zabave bo več ko dovolj. Prošnja ljubiteljev prirode je tudi uslišana — komarji so se podali in se bodo držali proč, ker je zanje še prezgodaj.

Vaš vemo, da na Jadranovih prireditvah se počutimo kot doma. Uljudno vabimo tudi delegate 11. konvencije SNPJ, da nas posetijo in tako pozabijo na domotožje. Naša želja je, da se bi še enkrat pošteno razveselili v našem krogu predno odpotujete domov v svoje naselbine. S tem pa tudi upamo, da nas boste ohranili v lepem spominu, kajti lepih, prijetnih spominov človek nikdar ne pozabi in se nanje z radostjo spomne.

Kar se pa tiče postrežbe v jedilnici in pijači, vam jamčimo, da bo vse okej in da bo vsega na razpolago. Imamo namreč dve "celi" kuharici. Polke in valčke bodo preskrbeli bratje Krištof, ki so izborni muzikanti, kakor tudi pevci zboru Jadran. Za dobro kapljico bo gotovo skrbel naš stari pevec Leo Laušin, ki se prav dobro razume na kapljico.

Pridite, da se bomo skupno zabavali in skupno zapeli Morje Adrijansko in pa več drugih!

Ljubitelj petja.

Sijajni uspeh banketa

Detroit, Mich. — Dne 22. maja zgodaj zjutraj smo se zbrali skupaj, da gremo v Cleveland pogledat delegacijo na konvenciji SNPJ. Okrog 50 nas je šlo. Ko sem stopila v dvorano, mi je od veselja srce hitreje bilo. Vesela sem bila, ko sem videla naše zborovalce, ki določajo smeri in pota SNPJ. Njihovi zaključki so dobri in smotni.

Zvečer smo šli na konvencijni banket. Človek ne more opisati vsega, kaj in kako je bilo na banketu. Banketni program, mladinski zbori in odrasli pevci pa govorniki. Udeležba pa tako ogromna, da še nikdar kaj takega. Seveda smo se sestali z mnogimi prijatelji in znanci. Vse je bilo veselo, vse navdušeno.

Naš SND priredi balinarsko tekmo v soboto 12. junija ob 4. popoldne. Vabljeni ste vsi, moški in ženske. V dvorani bo igrala godba, John Janc se bo pridno sukal pri bari, dekleta pa okrog miz. Ne pozabite! — To soboto pa zbor Svoboda priredi zlet v Harryetto. Udeležite se!

Mary Jurca, 121.

Možgani in življenje

Tri so vprašanja, ki modernega raziskovalca možganov predvsem zanimajo: vprašanje, kako je zgrajena skorja velikih možganov, vprašanje možganskih operacij in vprašanje presaditve možganov, to posebno pri živalih nižje vrste. Zadnja leta so prinesla v teh področjih vsakovrstno novo gradivo.

Predvsem je danes gotovo, da sestoji človeška možganska skorja, ki predstavlja samo ob sebi umevno organ najvišje občutljivosti in podlago za vsa nadaljnja obdelava za vse vrste vnanjih čutil (oči, ušes itd.), iz okroglo 14 milijard živčnih stanic. Te stanice pa nikakor niso kakšen masiv, temveč so urejene v plasti, ki ležijo druga nad drugo in dajejo množestvenosti stanic v možganski skorji neki sistem. Iz proučimo natančneje zgradbo možganske skorje, uporabljamo v prvi vrsti mikroskopske iskavke rezov iz te skorje. Ti rezi se dajo danes izvršiti s posebnimi postopki in posebnim orodjem v izredno fini obliki. Posamezne stanične plasti, njih medsebojno razmerje, njih večja zgradnja, omejitve v tako zvano poljo predstavljajo še danes resen problem, ki se namina samo medicina in raziskovalca duševnih bolezni, temveč tudi modernega filozofa in psihologa. Saj zavisi baš od rešitve teh problemov mnogo vprašanj, ki se tičejo prastarega vprašanja o zvezah med možgani in življenjem, med duhom in telesom.

Tudi širno področje raziskovanja možganskih okvar po nezgodah je dalo nove rešitve. Tu je vredno omeniti, da so posebno številne rane v možganih po streljih iz časa svetovne vojne pripomogle do bistveno novih možganskih raziskovalnih metod. Med novejšimi zdravilnimi postopki je vredno zlasti omeniti tiste, ki omogočajo natančne doveditve količine kovin, ki jih je strelna rana dovedla k možganom. Gre za novejšo kemično spektralno analizo, ki sta jo razvila šele pred kratkim brata fizika Walter in Werner Gerlach. Ta novi postopek omogoča ugotoviti še tisočinko in celo milijontinko gramna kovine. S pomočjo te metode sta lahko pojasnila celo vrsto možganskih obolenj kot posledice kovinskih sledov.

Posebno zanimivo področje v nevrologiji, to je znanosti o možganih, predstavljajo poskusi, da bi se možgani presajali. Te poskuse so vršili zlasti na nižjih živalskih vrstah, n. pr. dvočrkah. Znanost se bori še danes za resnico med dvema naziranjema, od katerih prvo trdi, da je vsako življenjsko dogajanje v telesu popolnoma podrejeno določenim, samo za ta pogled urejenim delom osrednjega živčnega sistema (možganov in hrbtenice). Drugo naziranje, nauk o plasticitvi (spremenljivosti) sistema občutkov pravi zopet v nasprotju z omenjenimi naukom o togih centrih, da so naloge osrednjega živčevja odvisne od čutil in mišičja. Prvo naziranje pripisuje možganom brezprimerno moč nad telesnim življenjem, drugo naziranje predstavlja možgane in telo kot bistveno enakovredna činitelja. Jasno je, da bi mogle presaditve možganov z živali na drugo žival odločiti borbo teh naziranj. Dolej so se takšni presaditve posrečile seveda le med bližnjimi vrstami živali. Prof. Giersberg je v dveh primerih presadil možgane neke vrste krascač v klet neke vrste žab. Vprašanje je bilo, da-li bi možgani krascač sposobni spremeniti vrsto žabo v krascači podobno bitje. Razvila se je žaba, ki je dejansko imela marsikaj krascačje ga na sebi. Nadalje pa se je pokazalo, da se tudi čutila in mišice vplivale na delovanje možganov, ki so se prilagodili v veliki meri njihove vemu delovanju. Odgovor glede pravilnosti obeh zgoraj omenjenih teorij bi bil torej tudi v tem primeru posredovalen. Giersberg pravi, da se z možgani presadi tudi nagonsko življenje, toda način izvedbe nagonskih del zavisi o posebnosti prvotnega organizma, to je od njegovih mišic in čutil. V tem smislu bi torej lahko govorili o spreminljivosti možganov, ki jih ne smemo smatrati za neko vrsto stroja, ki več kot del v celoti organizma, ki združuje v sebi možgane, telo in življenje.—M. B. K.—Zla

Leče brez stekla

Pred kratkim so v Londonu demonstrirali nove postopek, po katerem vplivajo leče iz novotvornega, steklu podobnega tvoriva.

Te leče prihajajo že popolnoma porabne strojev za vlivanje in jih je mogoče takoj odstraniti na fotografske kamere, v naočnike, daljnogleda itd. Nove leče izdelujejo v skladu s njih rabo iz različnih plastičnih snovi in praktično ne morejo zdrobiti.

Tehtajo polovico toliko, kolikor steklo in imajo v optičnem pogledu baje neke prednosti pred steklom. Brušenje in poliranje odpadde, leče je mogoče izdelati hitro v poljubnih množinah in čeprav je tvorivo samo na sebi drago, so leče na zadnje le cenjše od običajnih steklenih leč. Novi izum je na Anglškem dal razmaha celotni novi industriji.

Pred dvajsetimi leti

(Iz Prosvete z dne 28. maja 1917.)

Domače vesti. V Johnston Cityja, Ill. umrl Ivan Šragel, član SNPJ.

Delavske vesti. Pričakuje se, da Tom Mooney v San Franciscu, ki je bil rešen smrti na vešalih, dobi novo obravnavo.

Svetovna vojna. Italijani na Gorškem predirajo dalje, toda na Dunaju zanikajo poročila o italijanskih zmagah.

Ruska revolucija. Delegatje ruskih kmetov so se na svojem zborovanju izrekli proti vojnemu ratnemu miru.

Protestne demonstracije risarskih umetnikov, ki so šli v boj za zvišanje plače, v New Yorku.

ENAJSTA REDNA KONVENCIJA SNPJ

SESTA SEJA—19. maja 1937 popoldne

(Nadaljevanje s 3. strani)
... ga ne ovzržejo tri zaporedne konvencije s tritretinsko večino...

ČLEN II
Ime, glavni stan in delokrog

Točka 1. Ta organizacija se imenuje "SLOVENE NATIONAL SOCIETY" (Slovenska narodna podpora jednota)...

ČLEN III
Namen in sredstva

Točka 1. Namen jednote je: organizirati osebe obojega spola, ki so telesno in duševno zdrave...

ČLEN IV
Oblika in uprava

Točka 1. Jednota je sestavljena iz krajevnih društev in ima predstavniško obliko (formo) vlade...

PRAVILA
Konvencije

Točka 1. Redno zasedanje najvišje zakonodajne zbornice (konvencije) jednote se vrši vsako četrto leto po 1937...

Volitve delegatov

Točka 2. Število. Vsako društvo, ki ima v mesecu pred volitvami konvencijem letu sto ali več rednih (dobrostojećih) članov...

Volitve delegatov

Točka 2. Število. Vsako društvo, ki ima v mesecu pred volitvami konvencijem letu sto ali več rednih (dobrostojećih) članov...

Volitve delegatov

Točka 2. Število. Vsako društvo, ki ima v mesecu pred volitvami konvencijem letu sto ali več rednih (dobrostojećih) članov...

Volitve delegatov

Točka 2. Število. Vsako društvo, ki ima v mesecu pred volitvami konvencijem letu sto ali več rednih (dobrostojećih) članov...

POROČILA GLAVNIH ODBORNIKOV

Table with columns: MINORS' FUND, Rate of Interest, Book Value, Par Value, Rate Used to Obtain Market Value, Market Value (Including accrued interest), Year Acquired, Effective Date of Interest at Which Purchase Was Made. Includes Government Bonds, Municipal Bonds, Industrial Bonds, and Total Bonds.

ADULT DEPARTMENT
MORTGAGES OWNED December 31, 1936

Table with columns: No., Amount, Location. Lists mortgages owned by the adult department as of December 31, 1936, including locations like Cleveland, O., Willard, Wis., etc.

JUVENILE DEPARTMENT
MORTGAGES OWNED Dec. 31, 1936

Table with columns: No., Amount, Location. Lists mortgages owned by the juvenile department as of December 31, 1936, including locations like Gary, Ind., Detroit, Mich., etc.

MINORS' FUND
MORTGAGES OWNED Dec. 31, 1936

Table with columns: Location, Amount. Lists mortgages owned by the minors' fund as of December 31, 1936.

Real Estate OWNED December 31, 1936

Table with columns: Location, Date Acquired, Actual Cost. Lists real estate owned as of December 31, 1936, including properties in Milwaukee, Detroit, etc.

STOCKS OWNED December 31, 1936

Table with columns: Name, No. of Shares, Book Value. Lists stocks owned as of December 31, 1936, including Kansas City Crushed Stone Co., etc.

Poročilo in priporočilo urednika jednotinih publikacij

Bratje in sestre: Delo urednika Prosvete in Mladinskega lista je odprta knjiga, katere je vedno pred vami...

Ob času zadnje redne konvencije SNPJ, ko smo še bili globoko v depresiji, je bila Prosveta skrčena na šest kolon...

V ostalem uredništvu neprestano skrbi, da Prosveta in Mladinski List ostaneta na svoji predpisani višini kot delavski in izobraževalni publikaciji...

Razmerje med uredništvom in odborniki ter aktivnimi člani društev je bilo v jako majhnini izjemami zelo dobro ves ta čas...

Ker sta obe naši redni publikaciji bojovno glasilo delavske in svobodnomislne izobrazbe, sta naravno, slasti Prosveta, v neprestanem polemikiškem konfliktu z znanstvenimi, načelnimi nasprotniki...

PRIPOROČILA:

Priporočila konvencij, naj sprejme resolucijo, katere znova določi smer-nice jednotinim publikacijam na bolj široki podlagi.

Smernice naj se na kratko označijo na sledeči način: Jednotine publikacije morajo služiti delavski in svobodnomislni izobrazbi...

Razširjena smer, kakor je očitna v gornjih stavkih, je potrebna zaradi novih razmer, ki so v splošnem nastale v Ameriki v zadnjih letih...

Glede Mladinskega lista posebej priporočam, naj enajsta redna konvencija SNPJ s posebno resolucijo pobliži prihodnji gl. odbor...

Poročilo upravitelja jednotinih publikacij

Cenjeni bratje in sestre: Zopet smo se skupaj zbrali, da podamo poročila konvenciji o našem poslovanju za prošla štiri leta...

Ob času zadnje konvencije smo tiskali tednik Prosveto v 30,000 izstih, sedaj se tiska v 27,200 izstih; torej se tiska v manjšem številu...

Dnevnik smo tiskali ob času zadnje konvencije v 4,850 izstih; sedaj se tiska 5,200 izstihov, kar znači, da smo nekoliko napredovali pri številu naročnikov...

Imeli smo kampanjo, katere se ni kaj posebno obnesla, a vendar smo nekaj pridobili s njo. Z oglaševanjem je bilo v našem razmerje ostalo kot sedaj, je upati na še večjo izboljšanje...

(Daje na 6. strani)

WPA in javna zabavišča

Strojna doba nam daje več prostega časa za zabavo. V naših prenatrpanih mestih pa imamo manj prostora za odmor in zabavo kot ga je bilo pred sto leti...

Tudi odrasli ljudje potrebujejo odmora pod milim neom za svoje zdravje. Naši parki so vsak praznik prenapolnjeni z ljudmi, naše obale so nakrcane vse poletje in ceste, ki vodijo iz mesta na deželo...

Depresija je pustila našim mestom prav malo denarja za parke in igrališča. Zdad jim je federalna vlada priskočila na pomoč...

Do 30. septembra 1936 je WPA začela približno 8500 projektov za gradnjo ali izboljšavo javnih zabavišč. Skoraj 1900 izmed teh je bilo za rekreacijska poslopja...

WPA je zgradila malone vsako vrsto rekreacijskih naprav, segajočih od konjskih dirkališč in stadionov do kegljišč in strelnic. Za zimski sport so bile zgrajene priprave za skijanje...

Čas in prostor za rekreacijo pa ni še vse, kar Amerika potrebuje. Kar je treba, je nekaj staročasnega načina prirejanja javnih zabav, tako da bodo pod vodstvom odgovornih ljudi...

Razni projekti WPA, ki zapošlujejo "belo-ovratniške" delavce, so bili organizirani, da dopolnjujejo in koordinirajo delovne naloge obstoječih ustanov...

Projekti WPA so dali na razpolago mnogo takih nadzornikov. Mnogo teh nadzornikov je kasneje dobilo redno službo pri občinskih ustanovah...

Značilna točka v sedanjih situacijah je splošno odobravanje, ki se daje temu delovanju. Da je umestno, nihče več ne dvomi. Našlo se je, da prosti čas brez vodstva stane javnost jako mnogo...

Slabo kaže

"Poslušajte, Lojzka, če se enkrat doženem, da ste imeli v kuhinji vojaka, potem se bo seznanil tudi z menoj!"

"Ne vem, gospa, ali bi Tone hotel! On pravi, da rdečelasih žensk niti videti ne mara!"

ENAJSTA REDNA KONVENCIJA SNPJ

SESTA SEJA—19. maja 1937 popoldne

(Nadaljevanje s 5. strani)

Pri glasovanju je z večino oddanih glasov sprejet odstavek kot čitan:

Društva, ki nimajo zadostnega števila članov v svrhu izvolitve enega delegata, imajo pravico združiti v svrhu izvolitve enega delegata; nobena skupina društev nima pravice do več kot enega delegata.

Nadaljnja dva odstavka sta brez ugovora sprejeta kot čitana, potem ko je br. Tekautz pojasnil sestri Candon glede zadnjega odstavka:

Poleg delegatov izvolijo društva tudi namestnike delegatov, ki nadomeščajo iste, ako se ne morejo udeležiti zborovanja konvencije radi kakih tehničnih vzrokov; namestnik ima v takem slučaju na konvenciji vse delegatske pravice. Namestnike se izvoli na isti dan in isti način kot delegate.

Društva, ki še ne poslujejo polne štiri mesece pred mesecem, v katerem se vršijo volitve delegatov, nimajo pravice od izvolitve delegatov in nadomestnikov.

Br. Marmola prečita prvi odstavek v 3. točki.

Br. Kerže poroča, da je odbor za pravila zaslial mnogo delegatov in želja večine, da ostane sedanji način.

Br. Vidar pojasni, da je po sedanjem načinu v glavnem uradu preveč dela, kajti v enem mesecu, ki poteče med zaključkom konvencije in pa 1. julijem, ko stopijo nova pravila v veljavo, je skoro nemogoče vse urediti.

Br. Gorshe podpira predlog odbora za pravila. Br. Gabrenja pa podpira predlog glavnega odbora, kot naveden v tiskanem osnutku pravil.

Br. Petrovič pojasni, da se bo sedaj glasovalo glede meseca, v katerem se naj v bodoče vrši konvencija. Da se konvencija vrši v maju mesecu, glasujeta 102, za konvencijo v septembru pa 72 članov zbornice.

Konvencija se torej vrši v maju in se v tem smislu popravi določbe pravil ter se glasi:

Točka 3. Volitve delegatov in namestnikov za redno konvencijo se vršijo na redni ali izredni seji med 1. februarjem in 31. marcem konvenčnega leta.

Sledeči odstavek je sprejet brez ugovora kot čitan:

Volitve delegatov in namestnikov za izredno konvencijo se vršijo v času določenem po upravnem odseku.

Br. Malovrh priporoča pri naslednjem odstavku, da se vključi, da mora biti kandidat za delegata ameriški državljan.

Br. Kerže pojasni, da so o tem razpravljali, toda ne smatrajo, da bi bilo to priporočljivo. Sestra Alesh tudi pojasnjuje.

Odstavek je nato sprejet kot predložen:

Vsak član, ki ima predpisane kvalifikacije, je lahko nominiran za delegata. Volitve delegatov so tajne; voliti imajo pravico samo redni, aktivni (dobrostoječi) člani, navzoči na seji. Na volilni listi morajo biti vsi, ki so sprejeli nominacijo in kj imajo zahtevane sposobnosti (kvalifikacije). Društveni predsednik določi tri člane, ki niso kandidati na se delegata in ne za namestnika, v številni odbor. Navadna večina oddanih glasov odločuje. Društva, ki imajo pravico do dveh delegatov, lahko oba delegata nanekrat izvolijo.

Glede naslednjega odstavka se vname kratka razprava, ki se je udeležile braje Ban, Bratkovich, Modic, Bartol, Benchina in sestra Krušlin.

Odstavek je nato sprejet soglasno kot čitan:

Društva, ki se združijo v svrhu dosege potrebnega števila sto članov, se morajo združiti pred 1. februarjem konvenčnega leta, in obvestiti gl. predsednika ne kasneje ko 15 dni po združitvi. Volitve delegata naj se vrše na skupni seji združenih društev. Kjer je pa radi oddaljenosti posameznih društev, ki so se združila, nemogoče obdržati skupne seje, se volitve vrše pri vsakem posameznem društvu; v tem slučaju morajo društva pred volitvami med seboj razdeliti glasovnico, na kateri so vsi kandidati združenih društev.

Zadnji odstavek je brez ugovora sprejet kot čitan:

V teku desetih dni po izvolitvi delegata (delegatov) mora tajnik krajevnega društva poslati glavnemu tajniku uradno obvestilo o izvolitvi delegata in namestnika, njegovo polno ime in točen naslov. Glavni tajnik mora priobčiti imena in naslove delegatov in njihovih namestnikov v uradnem glasilu organizacije najmanj dvakrat pred konvencijo.

Br. Marmola prečita točko 4. Sledi živahna razprava.

Sestra Mejasch priporoča, da bi se glede udeleževanja sej moralo glasiti, da se mora udeležiti vsaj ene seje vsake tri mesece.—Brat Schweiger in sestra Močnik sta mnenja, da bi se moral udeležiti vsaj osem sej, dočim bratje Bratkovich, Kosich in Latin mislijo, da bi se naj navedlo, da se mora udeležiti vsaj šestih sej.—Br. Bolha pa opozori, da večini članu radi dela ni mogoče redno pohajati na seje, zato naj ostane kot čitano.

Br. Kunstel priporoča, da bi se dodalo, da mora delegat biti naročnik na dnevnik "Prosveta".—Br. Jurca želi, da bi se črtalo določbo glede civilnega sodišča.—Govorita tudi brata Ban in Shuster.

Br. Zarnick predlaga, da se doda h kvalifikacijam še: "in ki ni glavni odbornik drugih podpornih organizacij."

Br. Latin podpira, ker je prepričan, da lahko človek iskreno deluje za dve organizaciji.—Br. Gorshe je mišljenja, da je nepriljubivo s takimi določbami gojiti mržnjo proti drugim bratskim organizacijam, med katerimi je potrebno več sodelovanja.

Br. Božič opozarja, da je prav tako malo takih, ki so dobri delavci pri dveh organizacijah, kajti navadno ima eno bolj pri arcu kot drugo.

Br. Tekautz poroča, da je odbor za pravila pripravljen sprejeti dodatek brata Zarnicka.

Br. Kerže prečita točko z dodatkom, ki je sprejeta soglasno in se glasi:

Točka 4. Sposobnost (kvalifikacije) delegatov: Delegat za redno ali izredno konvencijo sme biti le tisti član, ki je polnoleten, član jednote najmanj dve leti in član društva, pri katerem kandidira za delegata, vsaj šest mesecev; ki je reden (dobrostoječi) član ob času volitev; ki je prisostvoval najmanj štirim rednim sejam v letu pred konvencijo; ki ni bil spoznan krivim sleparije, goljufije, poverbe ali tatvine od katerekoli bratske podporne organizacije, krajevnega društva ali katerekoli civilnega sodišča in ki ni zastopnik kake privatne življenske zavarovalne družbe, in ki ni glavni odbornik drugih podpornih organizacij. Enake določbe veljajo tudi za namestnike delegatov.

Točka 5 je sprejeta kot čitana, razen da se popravi napaka v prevodu, in se glasi:

Točka 5. Jednota plača dnevnic in vozne stroške delegatom in glavnim odbornikom, ki so prisostvovali konvenciji, kakor določa konvencija.

Br. Vrataric, ki predseduje, da besedo bratu Terbižanu, tajniku federacije clevelandskih društev, ki poroča, da so pripravili zlet za soboto popoldne in ogled umetniškega zavoda, pred katerim bo konvencija slikana.—Vabi prisotne na komedijo "O, ta vražja vdova", ki jo danes zvečer priredi dramski odbor "Ivan Cankar" v tem domu. Člani konvencije so prosti vstopnine.

Matt Petrovič, predsednik Jacob Zupan, zapisnikar Donald J. Lotrich, konvenčni tajnik.

POROČILA GLAVNIH ODBORNIKOV

(Nadaljevanje s 5. strani)

CIRKULACIJA IN PREGLED TEDNIŠKE PROSVETE PRISTETE K DNEVNIKU

Ta tabela vam pokaže, kako so razdeljeni naši naročniki in koliko članskih Prosvet je pristetih pri naročninah na dnevnik:

Table with columns: Dnevnik, Tednikov pristetih, Nečlanov naročnikov, Po en tednik pristet, Po dva tednika pristeta, Po tri tedniki pristeti, Po štiri tedniki pristeti, Po pet tednikov pristetih, Drugim se pošilja, Skupaj

Dohodi dnevnika so od naročnine in oglasov, ki pa brez dohodkov od tednika niti zdaleka ne zadostujejo. Torej se ne bomo mogli dosti ozirati na zlet posameznih naročnikov, ki so pisali in povdarjali, da hočejo, da špet dobivajo sobotno izdajo. Na podlagi skupnih dohodkov tednika in dnevnika je nemogoče izdati še sobotno izdajo. To bi se dalo izvesti edino le, ako bi članstvo privolilo, da se dobi potrebna finančna sredstva v pomoč Prosveti iz katerega drugega sklada, in to okrog kakih \$6,000 letno. Meni ni znano, da bi se moglo dobiti kako drugače. Sicer pa tudi ni nujno potrebno.

List se tiska za tako nizko ceno, da ni pričakovati mnogo več prebitka od strani tiskarne. Vse skupaj — tiskarna, tednik in oglasni nam pomaga toliko, da bomo še naprej obdržali dnevnik na štirih straneh kot do sedaj in petkrat v tednu, včasih sredino izdajo.

Ob tej priliki moram še omeniti, da je osobe, bodisi v upravnstvu in uredništvu enako številno, to se pravi, da od zadnje konvencije do danes ni bilo nobene spremembe. Vsi delajo po 40 ur tedensko in po osem ur dnevno.

Zadnje čase so se organizirali v pisarniško unijo tudi pomočniki pri upravnstvu in pomožni uredniki. Imeli smo opravka in pogovore z organizatorji od unije, deloma tudi nekaj sitnosti, ker so nas smatrali kot za nekako navadno kapitalistično podjetje in ne kot bratsko podporno in kooperativno organizacijo. Pogovorili smo se z njimi v toliko, da smo sporazumno z njimi izdelali le načrt ter jim pojasnili, da bomo vprašanje predložili konvenciji, nakar so pristali.

POROČILA ZA MLADINSKI LIST:

Mladinski list se tiska v 7600 istih in prilično enako številu za vsoto dobo. Tu ni nobene spremembe. Vse izgleda da so naročniki precej zadovoljni in mladina se zanima za čitanje našega mesečnika.

TISKARNA:

Poslovanje v tiskarni je bilo prilično za vsoto dobo enako kot prejšnja leta. Posebne spremembe ni bilo nobene. Naša tiskarna je strogo unijana in pogojni so ostali, kar se unije tiče, za zadnja štiri leta eni in isti do sedaj. Ravno sedaj smo se zopet pogodili za nadaljnji dve leti in sicer je nekaj povijanja na plači ter znižanja delovnih ur. Prebitka pri poslovanju ni veliko, ker smo po sklepu zadnje konvencije znižali ceno za tiskanje Prosvete tako nizko, da komaj ishajamo, kar se tiče financ eno z drugim. Da bo članstvu jasno, lahko povem, da bi mi morali prenehati z izdajanjem dnevnika, ako bi morali plačevati redno ceno za tisk dnevnika: Torej ves prebitek, kolikor ga je, gre sproti v korist dnevnika; in toliko pazimo, da je vedno dovolj sredstev za obrat v rezervi in da imamo vedno dovolj sredstev pri rokah za nabavo novih strojev, če potrebno. Kako smo poslovali finančno za to dobo, izkazuje priložena tabela. Samo posebi je umevno, da je skupni promet veliko nižji, ker se tiska manj istisov tednika in samo štirikrat v tednu dnevnika. Pri vsem tem se pa še vedno dobro izplačuje za organizacijo imeti svoje lastno tiskarno. Ako bi dajali vs tujim tiskarnam, bi morali veliko več plačati kakor za list tako za tiskovine, katere se naredo doma, poleg tega pa je v tem tudi boljša ugodnost za uredništvo in za gl. urad.

Finančno stanje tiskarne se je v splošnem precej poslabšalo ravno proti koncu leta 1936, in sicer radi likvidacije slabo investiranih \$10,000.00, katere se je investiralo leta 1923 v bondih Oglethorpe Hotela v Savannah, Ga. Ta investicija se je kmalu zatem, ko je bila investirana, izkazala za zelo slabo. Parkrat so plačali obresti, potem pa nič več. Na glavnico pa se misliti ni bilo. Končno smo meseca decembra 1936 dobili za vse skupaj le \$450.00. Poleg tega imamo še par drugih zelo slabih investicij, pri katerih bomo prav gotovo še izgubili. To omenim, da članstvo ve, kako stvar stoji. Uprava ni imela ničesar za odločiti pri investiranju, temveč je vse to delo izvršil gospodarski odbor. Sicer pa naj nihče ne misli, da nam radi tega preti kakšna nevarnost; ne, ampak ta izgubljena vsota bi se, recimo, lahko porabila za povečanje lista ali kaj podobnega.

To je v glavnem vse, kar sem mislil, da je važnejšega za pojasniti konvenciji. Na raspolago sem z nadaljnji pojasnili, če bo potrebno.

Moje priporočilo je, da se še nadalje izdaja dnevnik Prosveta kot do sedaj, to je, petkrat v tednu skupno s tednikom, in da pomaga prebitek tednika in tiskarne kriti stroške dnevnika. Nikakor pa ne morem priporočati, da bi se vrnil nazaj k izdajanju še sobotne izdaje, ker to bi pomenilo preveč nadaljnjih stroškov, katerih s sedanjimi dohodki ne bi mogli kriti. Zato pa priporočam, da konvencija sklene, da se prepusti vsu upravo Prosvete, Mladinskega lista in tiskarne gl. upravnemu odboru, kateri naj sporazumno z upraviteljem skrbi po možnosti, da se vodijo te ustanove v korist članstva, za izbrabo in izločanje S. N. P. Jednote. Vse druge najnežje zadeve tikajoče se teh ustanov, ki bi mogoče nastale, pa sporazumno s upravnim odborom celemu glavnemu odboru v rešitev.

To je vse moje poročilo in priporočilo.

PHILIP GODINA, upravnik.

ŠTIRILETNI RAČUN ZA PROSVETO

DOHODKI:

Table with columns: Leto, Naročnina na dnevnik, Naročnina na tednik, Oglasi skupaj, M. List naročnina, Prodane knjige, Obresti, Razno, Skupaj, Prebitek

IZDATKI:

Table with columns: Leto, Tiskarni za tisk in postavitev na pošto, Plače ured. in uprav., Provizija, Najemnina (Rent), Poština, Znižana vrednost uprave, Razno, Skupaj

RAZDELEK PROMETA:

Table with columns: Leto, Prenos preostanka, Prebitek Knjiž. Matic prenešen na Prosveto, Tiskarna v podporo lista, Prebitek pri Prosveti, Prebitek s prenosom, Skupaj

ŠTIRILETNI RAČUN ZA TISKARNO

DOHODKI:

Table with columns: Leto, Tiskanje Prosv. in M.L., Razne tiskovine Prosv., Tiskovine za SNPJ urad, Zunanje tiskovine, Tiskovine za tiskarno, Obresti, Razno, Skupaj, Prebitek, Izguba

IZDATKI:

Table with columns: Leto, Raz. potrebščine, Električna, Plače delavcem v tiskarni, Znižana vrednost pohištva, Razno, Skupaj, Izplačali prebitek

PREBITEK

Table with columns: Leto, Izguba pri tisk., Čisti prebitek, Darovali Prosveti, Prebitek pri tiskarni, Književni Matici, Prosveti, Stavkarjem, Prosveti, Književni Matici, Prosveti, Prosveti za kontest, Prosveti, Skupaj

Poročilo gospodarskega odseka

Enajsti redni konvenciji S.N.P.J.

Ko smo pred štirimili leti prevzeli dolžnosti in odgovornosti gospodarskega odseka, smo se dobro zavedali, da je želja našega članstva v prvi vrsti: vedno investiranje članske rezerve. Ta želja je bila naš cilj, kateremu smo sledili ves čas. V sledečem poročilu je naš namen predstaviti vam, do kolike meje je bilo naše prizadevanje uspešno.

Pred vsem je potrebno pripomniti, kakaj v našem poročilu ne navajamo podrobnih števil. Vse knjigovodstvo se vrši v glavnem uradu, kjer se tudi držijo vsi sezname naših investicij in rekordov vseh denarnih transakcij. Mnogo teh denarnih transakcij je izvršeno brez sodelovanja gospodarskega odseka, n. pr. izplačevanje v gotovini vseh dozorelih in odpoklicanih bonдов. Natančne številke so vam na raspolago v poročilu glavnega blagajnika in vključitev istih v našem poročilu bi bilo le ponavljanje. Podajemo vam številke samo v toliko, kolikor je potrebno, da dobite kolikor mogoče jasno sliko o našem delovanju.

V našem poročilu se želimo dotakniti sledečih stvari: 1. Sistem poslovanja od zadnje konvencije. 2. Posojila na posestva. 3. Kupovanje bonдов. 4. Prodaja bonдов. 5. Priporočila za bodočnost. 1. Sistem poslovanja — Poslovni red je bil sestavljen po gospodarskem odseku in nato potrjen na seji glavnega odbora v mesecu avgustu 1933. Pomen dobrega poslovanja reda za gospodarski odsek je v tem, da se omogoči točno in pošteno delovanje in izključi možnost za korupcijo. Vse naše glasovanje o nakupu in prodaji bonдов se je vršilo potom korespondence, na način kateri je popolnoma izključeval vsak favoritizem in vsak vpliv raznih agentov in prodajalcev bonдов. Mi pripravimo sličen poslovni red tudi za v bodoče, razven ako je sklenjeno, da se bondi od sedaj naprej kupujejo na sejih gospodarskega odseka.

Takoj v začetku našega poslovanja se je pojavil problem, katerega niso imeli prejšnji gospodarski odseki, to je uprava hiš in premoženja, ki so prešla v last jednote. Uprava hiš vključuje določanje in kolektiranje etanarine, popravilo in predelavo hiš in druge podobne stvari. Upravni in gospodarski odsek sta se zedinila, da spadajo te stvari k upravi in ne k investiranju jednote, premoženja, in zato v delokrog upravnega odseka. Za upravo naših hiš so skrbeli od upravnega odseka postavljeni zastopniki

v raznih krajih, kjer smo imeli hiše. Poročila o svojem delu so pošiljali v glavni urad.

2. Posojila na posestva. Ko je zadnja konvencija ustavila posojila na posestva, je imela SNPJ \$921,000, ali približno 18% svojega premoženja investiranega v istih. V tej številki so vključena ne samo posojila posameznim članom, ampak tudi posojila narodnim in društvenim domovom. Ta vsota se je znižala za \$300,000 od zadnje konvencije. Danes imamo samo \$608,000 ali okroglo 8% našega današnjega premoženja investiranega v istih. Nekaj teh posojil je bilo izplačanih in nekaj se jih je likvidiralo potom prisilne sodnijske prodaje, a največ se jih je refinanciralo potom Home Owners Loan Corporation.

Pri refinanciranju potom H.O.L.C. smo imeli v mnogih slučajih občutno izgubo, toda ta izguba je bila neizogibna. Edina alternativa je bila prisilna prodaja, toda naše izgube bi za to ne bile nič manjše. V Cleveandju je bilo potom H.O.L.C. refinanciranih večje število posojil, katerega so bila kupljena od International Savings & Loan Co. Vsa ta clevelandska posojila so bila izplačana dolar za dolar, in jednota je prejela ne samo vse kapital, ampak tudi vse zaostale obresti.

Razen Hrvatskega Doma, v So. Chicagu, ima jednota danes še štirinajst drugih hiš, katerega so prišla v našo last potom prisilne sodnijske prodaje. Te hiše se nahajajo v sledečih krajih: v Cleveandju pet; v Chicagu štiri; v Gary dveh; v Youngstownu, Detroitu in Milwaukee po ena. Jednoto stanejo te hiše približno \$100,000. Dočim bi pri vseh teh hišah več ali manj izgube, bo ta izguba najbolj občutna pri Hrvatskem Domu v So. Chicagu. Kaj bo končna bilanca, nam je nemogoče vedeti, dokler niso vse te hiše prodane, toda zdi se nam, da izguba ne bo tako teška, kakor smo se bali pred štirimi leti. Ne smemo namreč pozabiti, da nam ta posojila prinašajo 5% obresti, dočim nam bondi po današnjih cenah prinašajo le 2 1/4% do 3%.

3. Kupovanje bonдов. Gospodarski odsek je kupil od časa, ko je bilo spisano to poročilo, za \$2,213,000 bonдов; od te vsote je bilo \$1,943,000 vladnih in \$270,000 municipalnih. Zadnja konvencija nam je dala nalogo, da investiramo najmanj 20% našega premoženja v bonde federalne vlade. To smo tudi vršili in ta odstotek je bil dosežen že pred par leti, toda iz gotovih vzrokov smo bili prisiljeni iste še nadalje kupovati, tako da imamo danes nam 30% našega premoženja investiranega v letih. Ti bondi so seveda varni, a krit je ta, da nam prinašajo jako male obresti in na ta način ogrožajo našo 4% lestvico v smrtinski sklad.

Prvi vzrok, kakaj se ni kupilo več municipalnih bonдов, je bil ta, da so

(Dalje na 7. strani)

Eugen Heitai:

ZMAGA

Torek

Niti v ogledalo mi ni treba pogledati. Kadar se začne ba na starati, spozna to po vedenju sobarice. Sobarica je več ne oblačila s tolikšno skrbnostjo kakor prej — in nekam nestrpna in nesmiljena se zdi, kakor da bi hotela reči: "Zate je tudi tako dobro in prav, še preveč morda!" Mož pa... oh, bolje bi bilo, da molčim. Namesto da bi svojo mladost in lepoto in svoje svežost obdajal a čedalje večjo ljubeznivostjo, namesto da bi jo opazoval s prav takšno pobojnostjo, kakršno si ogleduješ stare razvaline — ji tako rekoč zmerom na tihem brusi v obraz: "Nič več nisi mlada, nič več lepa, nič več sveža, prav nič mi nisi več všeč!" Edino dobro, da se še mož in sobarica ne združita, da bi se skupaj norčevala iz veneče žene.

Ne vem, ali se znajo druge žene živjeti v staranje? Jaz se nisem mogla sprijazniti. Ko sem opazila v očesnih kotih prve gube, sem bila vsa osupla in besna na usodo in na življenje. Morda, ako bi imela otroke, morda bi potlej laže razumela, da je naša usoda, da vemo in omenimo ter tako napravimo prostora prihajajoči generaciji, ki v njej živimo dalje, ki v njej ostanejo še dalje mlade. Toda tako, ko ni nobenih potomcev, ko mi materinstvo ni zapisalo staranja, ko zdaj najbolj hrepenim po življenju in se najbolj oklepam produktivnosti, ki jih dajejo ženi mladost in lepota... se vprašujem, kakšno pravico mi ugrajba čas moje mladosti, svežosti mojih utnic, svit mojih oči in barvo mojih las. In kako si drzne jemati vse to, ne da bi mi v zameno dal kaj drugega? Kako si upa odvracati ljubezen mojega moža, pa me zato ne oskuduje za otroka ljubeznijo? Krivica je to!

Toda borim se zoper staranje. Ne morda z zunanjimi sredstvi, temveč z duševnimi. Najprej sem odpovedala sobarici. Njena naslednica ne ve, da sem bil kdaj mlajša. Potlej je prišel pa težji del: moj mož! Odpustljivo in nedolžno samoljubje je, če hoče ostati žena samo za svojo sobarico in za svojega moža mlada! Za tiste ljudi, ki so zmerom okoli nje. Toda prav to je težavno.

Da, če bi lahko svojemu možu prav tako odpovedala kakor sobarici, če bi ga lahko prav tako odslavila in bi si v zameno kaj lahko poiskala drugega, takega, ki ne ve, da sem bila nekoč mlajša! Toda to je nemogoče, če zaradi tega ne, ker ljubim svojega Viktorja celo bolj kakor svojo mladost. Spet si ga bom priborila in mu bom dokazala, da je tepček — in da sem mu jaz veddar še lepa in poželjena vredna in da bom taka tudi ostala, dokler se mi bo ljubilo...

Toda ali je mar vredno, da se borim za ljubezen človeka, ki mi že trebuch rase in pleša čveta?

Vsakokrat kadar pogledam v ogledalo in resno presojam, koliko mladosti in svežosti sem izgubila, se zmerom potolčim ugotovitvijo, da je izguba prav malenkostna. Če bi hotela svojega moža varati, bi samo niti niti s prstom in koj bi mi letala moževi prijatelji pred nogami, saj jih je še današnji dan polovica od njih zaljubljenja vame. Zakaj se torej toliko tresem ravno za ljubezen tega enega človeka?

Če sem mu že ostala toliko let zvesta, ali naj ga mar zdaj varam? In zakaj naj bi to storila, ko mi je pa toliko do njegove ljubezni?

Sreda

O, da bi se je mogla nečesa dovolj. Večkrat ostajam zdoma. Možno je bil danes zelo presenečen, ko je zvedel, da me ni bilo vse popoldan doma. Sobarica me je povedala, da me tudi še večer ni bilo doma. Zamislil se je: "Kam le odhaja, ko je pa prej po nobeni ceni ni bilo spravilo iz hiše?"

"Bila sem pri mami," sem dejala možu, ko sem tik pred večerjo prišla domov.

To ga je zelo iznenadilo, poročilo ga pa ni. Tretji dan se mu je več zdelo nič posebnega, ker spet nisem bila doma, ker tudi njega ni bilo doma, in je v svoji

(Dalje na 7. strani)

POROČILA GLAVNIH ODBORNIKOV

(Nadaljevanje s 6. strani.)

teh bonov danes jako visoke. Obligacije raznih mest in držav, imajo dober kredit, so dandanes še dražje kakor pa federalne.

Prodaja bonov. Prodaja bonov vključuje obnem tudi poročilo našim poročilom in obnemih bonov dobite v finančnih bonih. Natančen seznam teh bonov dobite v finančnih bonih.

Člani so bili sledeči boni: 1000 Title & Trust Co., Detroit, Mich. 1000 Garfield City, New Jersey.

Člani so bili sledeči boni: 1000 Title & Trust Co., Detroit, Mich. 1000 Garfield City, New Jersey.

Člani so bili sledeči boni: 1000 Title & Trust Co., Detroit, Mich. 1000 Garfield City, New Jersey.

Člani so bili sledeči boni: 1000 Title & Trust Co., Detroit, Mich. 1000 Garfield City, New Jersey.

Člani so bili sledeči boni: 1000 Title & Trust Co., Detroit, Mich. 1000 Garfield City, New Jersey.

Člani so bili sledeči boni: 1000 Title & Trust Co., Detroit, Mich. 1000 Garfield City, New Jersey.

Člani so bili sledeči boni: 1000 Title & Trust Co., Detroit, Mich. 1000 Garfield City, New Jersey.

Člani so bili sledeči boni: 1000 Title & Trust Co., Detroit, Mich. 1000 Garfield City, New Jersey.

Člani so bili sledeči boni: 1000 Title & Trust Co., Detroit, Mich. 1000 Garfield City, New Jersey.

Člani so bili sledeči boni: 1000 Title & Trust Co., Detroit, Mich. 1000 Garfield City, New Jersey.

Člani so bili sledeči boni: 1000 Title & Trust Co., Detroit, Mich. 1000 Garfield City, New Jersey.

(real estate) bonde in na prve vključbe. Bredposelost in ovrje špekulantov v času "prosperitete" so občinam onemogočile iztrijavati davke in tako so bili drugi municipalni boni na kant. Posebno pa se boni indusrijskih podvetelj in na boni raznih velikih komercialnih poslopij, kot hoteli, zgradbe za urade, železniške postaje itd.

Nadzorni odsek je v teh razmerah zaeno s drugimi odseki in njih člani storil, kolikor mu je bilo mogoče, da smo skupno premovali različne težkoče in reševali razne probleme SNPJ kakor se je v danih okoliščinah najboljše moglo.

PREGLEDOVANJE RAČUNOV, DOKUMENTOV ITD. SNPJ je na svoji konvenciji na predlog pokojnega Jožeta Zavertnika že pred mnogimi leti sklenila, da si naj nadzorni odsek v pomoč pri pregledovanju računov najame poklicne računске večake, ki jih v angleščini označujemo s "Public Accountants".

Poslovne knjige vseh oddelkov jednote pregledajo dvakrat v letu, prestejejo pri vsakem pregledovanju vse bonde, vse listine, nanašajoče se na posojila na posvetva, vse obrestne kupone, listine o defaultiranih bonih itd. To je delo, ki vzame precej časa. Ponavadi prično s pregledovanjem junija in decembra vsako leto in ga končajo dober teden pred vsakim polletno sejo glavnega odbora.

AKONTANTI NA DAJO NA VSAKEGA POL LETA OBEŠNA TIPIKANA POROČILA, S PRIMERJAVAMI IN DRUGIMI STATISTIČNI MI PODATKI, IN PA PRIPOROČILA, ZA VSAK JEDNOTIN ODDEK POSEBEJ, KI SO: Oddelek odraslih članov. Mladinski oddelek. Sklad mladoletnih dedičev. Publikacije. Tiskarna.

Skupno obsegajo ta poročila vsakega pol leta kakih 80 tipkanih strani. Člani nadzornega odseka pregledajo še posebej dohodke dvorane (hišnikove knjige), račune, ki se jih izplačuje iz upravnega sklada, izdatke publikacij in tiskarne, stroške s tožbami, razne posebne sklade itd. O vsem tem poročamo glavnemu odboru in članstvu v zapisniku vsakega pol leta.

Skoki vsa štiri leta je bilo poslovanje povsem v redu. Knjigovodstvo je vzorno. Upravni odborniki in nameščenci so bili akountantom in nam pri pregledovanju vedno pripravljeno pojasniti vse, kar smo jih vprašali.

KRITIKE IN PRITOŽBE. Od prošle do te konvencije smo prejeli manj pritožb, kot pa običajno v prejšnjih medkonvencijnih terminih. Poslanih je nam bilo tudi nekaj obožb, ki pa so bile zgolj spornega značaja zaradi načinov poslovanja med odseki glavnega odbora. O vseh smo poročali vsakega pol leta, kakor so nam bila predložena, in naše ugotovitve.

Kritiziranja je bilo posebno na sejah glavnega odbora mnogo, toda ne o nepoštenosti kateregakoli odbornika ali odseka gl. odbora. Nadzorni odsek tu izjavlja, da ni bilo od prošle do te konvencije nikakih nerednosti.

NAŠA CELOTNA IMOVINA. O finančnem stanju SNPJ poročajo posamezni merodajni funkcionarji glavnega in upravnega odbora vsakega pol leta. Zaradi naših nadaljnjih tolmčenj navajamo tu le, da je SNPJ finančno napredovala vzlic krizi. Dne 31. decembra 1936 je znašala njena skupna imovina, deljena po njenih glavnih oddelkih, sledeče:

Table with 2 columns: Category and Amount. Zavarovalniški oddelek: \$7,043,033.71. Prosveta in tiskarna: 182,144.85. Sklad mladoletnih dedičev: 114,864.51.

SKUPAJ: \$7,340,043.07. Za slovensko organizacijo v Zed. državah je to kajnedna lepa vsota, in v Ameriki so respektirane vsote veliko bolj kakor pa najbolj zaslužni ljudje.

DISKUSIJE O GOSPODARSTVU IN INVESTIRANJU. Naravno je, da se posebno v gospodarskih zadevah mnenja razlikujejo in čestokrat ostro križajo. Finančne transakcije v SNPJ znašajo v zamenjavanju bonov in investicije v nove bonde vsakega pol leta okrog pol milijona dolarjev.

Stanje naših investicij. Od prošle konvencije je SNPJ začela spet viagati visoke vsote v zvezne bonde, v katerih je imela konec decembra 1936 še nad dva in četrt milijona dolarjev, ali skupaj nad 30 odstotkov vse svoje imovine.

Slično razmerje je v drugih oddelkih jednote. S izgubam se nismo in se ne bomo mogli ogniti, toda naše vloge v splošnem so toliko dobre, da je solventnost jednote zavarovana in da se nam ni bilo treba ukvarjati s vprašanjem zvišanja amentov v posmrtninski ali v druge sklade. Krizo je SNPJ torej dosegal prebrodla s svojimi rednimi dohodki, in kot je omenjamo prej, je ostala solventna. Izgubila pa je precej članov, dasi si je v prošlih par letih tudi v tem oziru spet precej opomogla.

Kritični mnenj s ozirom na načine investiranja tu ne bomo navajali, ker smo jih že mnogokrat v svojih poročilih glavnemu odboru in članstvu, in drugič, ker zdaj ni več vprašanje kritike o poslovanju v prošlosti, ampak v prvi vrsti opreznost in pažnja za gospodarjenje v bodočnosti. Skušnje so bile pri nam kot drugim. V iskrenem prizadevanju razumevanja napak v prošlosti se jih bomo v bodoče lahko varovali. S tega stališa se nadzorni odsek v tem poročilu ne spuša v nikakršna razglabljanja. Pripravljeni pa smo na vprašanja na konvenciji pojasniti delegatom vse, kolikor potrebno in bo v naši moči.

dodelavami vred, ki so bile izvršene lansko leto, \$134,905.04. Ta vrednost se v knjigah zmanjšuje za legalno določen odstotek vsako leto. Poslopje se nam vseskozi dobro rentira, ker plačujejo zavarovalniški oddelek, tiskarna, Prosveta in tudi najemniki dvorane razmeroma visoko najemnino. Po lanskem predelavi so uradni prostori nadostni za vse oddelke in tudi za arhive je zdaj veliko več prostora.

Naše mnenje je, da so bile predelave, to je, zgraditev dodatnega nadstropja in druge predelave izvršene za zelo zmerno ceno. POROŠTVA. Vsi upravni in drugi glavni odborniki, ki imajo opravka s jednotlivimi finančnimi, so pod poroštvom. Police, oziroma jamstva plačuje zanje zavarovalnica jednota, kot je pri nas in pri večini takih ustanov običaj od početka.

Prispevke za porošstva so družbam redno plačuje. TOŽBE IN PRAVNI STROŠKI. Skoro vsi člani se v slučajih sporov radi podpor, do katerih amatrjo, da so deležni, ravnojo po pravih in če smatrajo, da se jim godi krivica, se obračajo s svojimi pritožbami in apeli na merodajne jednotine instance. Nekateri pa, ki jim taka procedura ni všeč, pa grdo ko hitro imajo priliko h kakemu advokatu, pojanjajo mu svoje želje, in ta je takoj pripravljen zapreti s "tožbo". To seveda ne vključuje vseh odvetoikov. Ampak mnogo jih je, ki iščejo vsakojake prilike za zaslužek. Navzile tem razvadam pa je bilo v prošlih štirih letih manj tožb, kot v prejšnjih enakih razdobjih. Nekateri zadeve so nas prilično stale. Skozi vse prošlo leto smo imeli nekaj nad \$4000 pravnih stroškov, kar je manj, kot pa povprečno v prejšnjih letih. Vsote, izdane za poravnave, tu niso vštete.

JEDNOTINE PUBLIKACIJE. "Prosveta" je še zmerom najlažje agitacijsko sredstvo SNPJ. Vse denar, vložen vanjo, je bil s tega stališa dobro investiran. "Prosveta"—dnevna in obilgatna izdaja—se splečujejo skupno s svojimi rednimi dohodki. Jako privlačen je tudi "Mladinski list", ki ima med člani mladinskega oddelka velik vpliv.

"Prosveta" išhaja zdaj petkrat na teden. Kadar je še eden tak legalen praznik, "Prosveta" ne izide. Ima glavnega urednika, tri pomožne urednike in stalnega sotrudnika v starem kraju. "Prosveta" je danes najbolj razširen slovenski dnevnik v tej deželi. TISKARNA S. N. P. J. Z ustanovitvijo tiskarne si je SNPJ omogočila ohranitev dnevnika in z dobičkom tiskarne nadkrilila vsoto, ki je bila potrebna za nakup strojev in druge opreme. Potrebna bo v sedanjem obsegu, dokler bo izhajal dnevnik.

Tiskarna je unijska in ena izmed onih, ki se tudi striktno ravna po pogodbi s unijo. Razen enega tiskarja Slovence so vsi drugi uslužbeni v nji Čehi ali pa člani drugih narodnosti. Delavce v tiskarno najena unija, kadarkoli upravitelj tiskarne sporoči, da potrebuje več tiskarjev. Vsi so večji tiskarji in smatrani za boljše stavce, kot pa jih imajo v tem delu mesta druge tiskarne, zato, ker imajo tu res unijsko plačo in stalnejše delo. Raditega je tiskarni SNPJ tudi toliko lažje dobiti provrstne delavce.

NAŠE POSLOVANJE V ODBORNIKI DRUŠTEV IN ČLANI. Kot že omenjeno, v prošlih štirih letih nismo imeli dosti pritožb in obožb, ki nam bi povzročile obilico dela s preiskavami. Veliko več pa prejemo takih pisem, ki bi sploh spadale direktno glavnemu uradu, naprimer, glode še neizplačanih bolniških podpor, operacij, pogrebnih stroškov, nerednosti v društvih itd. Več ali manj moramo odgovarjati na vsa pisma, kar v marsikaterem slučaju povzroča le dvojno delo—to je, nam in potem še v glavnem uradu.

Naše mnenje je, da je bila doba od prošle do te konvencije v SNPJ jako mirna in pritožb, obožb in tožb na sodiščih manj kakor povprečno prejšnja enaka razdobja. ATLETIKA. Iz angleške sekcije glasila SNPJ je razvidno, da so mnoga angleško goščujoča društva in tudi nekatera slovenska na polju atletike zelo delavna. Za negovanje atletike troši SNPJ iz svoje centralne blagajne zdaj jako malo. Vzrok je deloma sedanja kriza, še več pa prejšnji ponesrečeni poskus za centralizirano kontrolo in vodstvo nad aktivnostmi atletskih oddelkov SNPJ. Nadejamo se, da se bo na tej konvenciji storilo kolikor mogoče, da se atletiko v društvih SNPJ čim bolj neguje in se je uporabi za izdatno agitacijsko sredstvo za pridobivanje novih članov med mladino.

JEDNOTINI USLUŽBENCI. V glavnem uradu SNPJ imamo zdaj petnajst uslužbenecv in pa hišnika, skupaj šestnajst. Izmed teh jih dela v tajniškem uradu osem, v uredništvu Prosvete trije, v upravništvu dva, v uradu tiskarne dva, in hišnik. Najnižja plača med uslužbeni je zdaj \$20 in najvišja \$33, ne vključivši hišnikovo plačo, ki je višja, toda si mora najemati pomoč, ker vsega dela on sam v toliknem poslopiju ne bi zmozel.

Uslužbenecv imamo zdaj v vseh oddelkih skupaj več kakor v prošlosti, deloma valed bolj kompliciranih sistemov, deloma valed znižanja delovnih ur in deloma ker so se upravni odborniki posvetili eksekutivnim poslom, dočim so pred leti več ali manj sami vršili tudi navadna pisarniška dela in knjigovodstvo. Odgovornosti so se povečale, kriza je povzročila nove probleme, zavarovalniški departamenti posameznih držav zahtevajo še dalje več podatkov—in tako je eno s drugim pripomoglo, da si je SNPJ morala številko svojih uslužbenecv zvišati četudi ima manj članov, kakor pred krizo.

Delavci, ki jih uposljuje tiskarna, tu niso všteti. Pisarniški nameščenci v glavnem uradu vseh oddelkov so organizirani v Stenographers, Typists, Bookkeepers, and Assistant uniji. Ustanovljena je bila lansko leto. Pomožni uredniki so pristopili v unijo Newspaper Guild. Obe ti dve uniji sta pridruženi k A. F. of L.

SNPJ je bila doslej vedno na braniku unijskih pokretov in bojev. Svoječasnno je sprejela v pravila določilo, da morajo vsi njeni delavci (v glavnem uradu) pripadati uniji svoje stroke. Pristopili so, toda unije pisarniških delavcev, v kakršno verujemo mi, tedaj sploh bilo ni in tako se je dotična točka sama na sebi razveljavila.

Zalostno dejstvo je, da so v tej deželi baš pisarniški nameščenci najslabše organizirani; niti klerki v glavnih uradih unij niso pripadali uniji in to velja v veliki meri še danes. Sedanja predsednik nadzornega odseka si je veliko prizadeval, da smo imeli v pravih čimboljših določbah za varovanje koristi uslužbenecv jednote. Zdaj, ko so se organizirali v unijo po svoji lastni iniciativi, mora jednota to dejstvo upoštevati. Doslej je uživala slovesa podpornice v vseh bojih unijskih delavcev. Nameščenci v njenih uradih so bili in so danes plačani povprečno boljše kakor v drugih uradih. Toda njih pravica je, da si skušajo svoje življenjske razmere izboljšati, in v tem slučaju se mora SNPJ s njimi pogajati na samo kot propagatorica za unije, ampak kot delodajalka. Ako bomo vsa ta dejstva in okoliščine trezno premostrvali na obeh straneh, smo uverjeni, da bo unija priznana in dogovor tak, da bo pravičen za SNPJ kot celoto in njene nameščence v glavnem uradu. V mislih imamo vse oddelke jednote.

POTNI STROŠKI IN DNEVNICE DELEGATOV TER GL. ODBORNIKOV. Pod peso krize je bil na prošli konvenciji velik pritisk za znižanje izdatkov. Glavna zahteva je bila znižanje plač, katere so si odborniki in nameščenci že prej prostovoljno reducirali 10 odstotkov. S plačami se nadzorni odsek v tem poročilu ne bo pečal, pač pa s neprilicami, ki smo jih imeli po prošli konvenciji s računih mnogih glavnih konvencij zaradi potnih stroškov in dnevnice. Razni očitki so nas primorali, da smo se poglabili v preiskovanje vseh računov in izdali poseben seznam razlik v izplačilih dnevnice in tudi voznine. Na seji glavnega odbora smo po prošli konvenciji vsled tega objavili izdatki načrt, ki bo te vrste račune sistemaliziral. Predlagamo ga delegatom v pregled, da ga bodisi odobre, spremene, ali zavrejo. Po našem mnenju je boljše, kakor pa dosedajni sistem, četudi vemo, da ne ta, niti noben drug načrt ne bo vseh zadovoljil.

Način plačevanja voznine in dnevnice na potovanju, kakor ga tukaj predlagamo, ni nov, je pa novost v naši organizaciji. Na dobičku bodo posebno delegati, ki potujejo na velike razdalje, a na škodi pa tisti, ki se vozijo do konvencijskega mesta le po nekaj ur. Po starem načinu so si lahko računali dnevnice tudi če so se vozili le 3 ali štiri ure, prav tako, kakor oni, ki so bili 24 ur na potu.

Odbor, kateremu je poverjena naloga odobriti račune delegatov, ima težkoče tudi radi tega, ker se danes ljudje poslužujejo na voznjak raznih prometnih sredstev: železnice, avtobusov, privatnih avtov in aeroplanov. Dnevnice za zarudo časa na voznjak in v takih okoliščinah ne morejo biti enake za enake razdalje, in tako so se pojavili računi vseh vrst in potem pritožbe in kritike. Mi smatramo, da je v odgled teh sprememb v prometnem sistemu najboljše, da plačamo vsakemu delegatu, in vsakemu drugemu, ki je poslan po jednotlivih poslih, določeno vsoto na vsako miljo, neglede, ali potuje v aeroplanu, vlakcu, v privatnem avtu, ali v avtobusu.

Za podlago k temu načinu plačevanja voznine in drugih potnih stroškov pripravljamo vsoto še na miljo. Ta naz bi krila voznilno in dnevnice in delegati ter drugi jednotlivi odposlanci ne bi imeli pravice trjati od jednote niferar drugega. V primerjavah, do kolikane vsote bi bil kdo upravičen, navajamo sledeče podatke: (Dolge na 6. strani)

ZMAGA (Nadaljevanje s 6. strani.) novanju takole res strašno pušto in dolgočasno. Toda kam hodim, kaj delam, to mu še zmerom ni mar. Niti v sanjah mu ne pride na um, da bi bil ljubosumen — in prav na ta temelj sem bila postavila svoj bojni načrt. No, kajpak, na tako staro ženo ni vredno biti ljubosumen! Po petnajstletnem zakonu! Tudi meni se je zdelo stvar smešna. Bila sem pa trdoglava ko mula, in zato bi ne bila po nobeni ceni vrgla puške v koruzo. Ali se bom osramotila do skrajnosti — ali bom pa zmagala!

Četrtek Ker je bilo to dosedanje sredstvo prečibko, sem si morala izbrati učinkovitejše. Kadar sem bila s možem skupaj, sem se delala raztreseno in zaspano; včasih sem se kar na lepem zdrnila ali sem pa globoko zavahnila. Viktor si vsega tega ni mogel pojasniti, priznati pa moram, da menda sploh ni skušal razumeti skrivnostno vihro v moji notranjosti; še mar mu ni bilo tega! Tako je pač bilo — in vižvel se je v to, kakor na primer v ustvarjenju sveta.

Zvečer, ko je z angliškimi mlirrom prebiral časnike, sem se delala, kakor da bi globoko spala, pa sem začela v spanju govoriti: "Oh, Ivan... Ivan!"

Nalašč sem si izbrala to nepretno ime! Moj mož je odločil prte veke. Začel me je opazovati. "Ivan!" sem šepetaje ponovila. Opazila sem, da je ta strup deloval.

Moj mož je jezno utrlil luč, zamrmral je nekaj v brado, si potegnili odejo čez ušesa in je skušal zaspati. Pa se mu dolgo ni posrečilo; dolgo se je še buden premetaval po postelji. Zarili sem morala svoj obraz v zglavnjalo, da se nisem na glas zaamejala.

Petek Pri zajtrku me je Viktor s čudnim nemirom opazoval. Videla sem, kako je svoje ustnice zmerom znova vihal v vprašanje in kako ga je skrivnostni "Ivan" vsega prežal. Sedela sem za mizo s pobešenim pogledom, v za-dregi sem se zazrla včasih vanj, toda tudi takrat samo tako, kakor da bi se bala, da bi česa važnega ali strašnega ne izdala...

Viktor je snedel pač že desetkrat svoje vprašanje, medtem pa je neprestano opazoval moj obraz in mojo postavo. Bržčas je razmišljal, ali sem za zakonolom še dovolj mlada? Ali bi utegnila biti še drugim možkam všeč in ali bi jih lahko še omamila? Pa ni mogel ugotoviti, ali sam slabo vidi, ali drugi? Zakaj zdelo sem se mu še zmerom stara. To sem izprevidela, ko se je naposed nasmejal, in me ni nič vprašal zastražnana.

No, te počakaj! V petek zvečer Danes sem se namenila, da jo zagodem Viktorju. Večerja se je že zdavnaj ohladila, pa me še zmerom ni bilo domov. Ko sem naposed vendar prišla, se je moj mož prehajal po sobi s velikimi koraki gor in dol.

"Malo sem se zakasnila, sem dejala s prisiljeno ravnodušnostjo. "Bila sem pri mami."

"Pri mami? Mama je pravkar odšla od nas! Do zdaj je nate čakala."

Viktor me je ogledoval z ledenim in strogim pogledom, jaz sem se pa vsa bleda umikala. Klobuk sem si poveznila nalašč postrani na glavo, lasje sem si sama razmršila. Vse to je bilo tako zgovorno in tako šemasto, da bi pameten človek gotovo ne šel na limanice. Moj mož se je pa kakor tigr zagnal name, zgrabil me je za roko in mi besno pogledal v oči.

"Nearečnica! Priznaj... od ljubčka prihajaš..." "Joj," sem s prisiljenim glasom dejala. "Nikdar mi ne laži... Vse vem!"

"Tak, Viktor, v mojih letih..." "Toliko večji je tvoj greh!" "Prisrečem ti, da sem nedolžna..." "Lažer! Izdala si se! Ivan mu je ime!"

Takrat pa je nisem mogla več zadržati smeha. Tako prisrečno sem se nasmejala, da so mi solze zalile oči. Moj mož me je ves poparjen opazoval, potlej se je pa pogladil po čelu, kakor da bi razumel komedijo. Naposed me je prišel nase in me strašno in dolgo poljubil. Enkrat, dvakrat, trikrat... Zmagala sem!

Poročilo glavnega porotnega odseka

Bratje in sestree! Prvi porotni odsek je, zaeno s drugimi odseki, poročal o svojem delu vsakega pol leta na sejah gl. odbora, kar je bilo potem priobčeno v zapisniku. V smislu pravih morajo posamezni odborniki ali skupni odseki podati poročila za čas od 10. pa do 11. redne konvencije, je torej to tudi dolžnost porotnega odseka. Naše poročilo se torej nanaša za čas od 1. julija pa do 28. februarja 1937.

Tem času je gl. porotni odsek prejel 141 prizivov ali spornih zadev. Od teh rešil 130, 11 jih je pa bilo odloženih iz gotovih vzrokov. Vzroki za zastavitost, ali pa za do zadeve izhajale iz privatnih razmer in razume je v vsakem takem slučaju štedilo pojasnilo prizadetim strankam.

Število za bolniško podporo je bilo 59. V 38 slučajih je bila bolniška podpora odloženjena, v 21 pa odobrena. Kazni z odtrganjem bolniške podpore je bilo 6 slučajev.

Število za operacijsko in druge odškodnine je bilo 23. V 19 slučajih je odškodnina zavrnjena, v štirih pa odobrena. Kazenjanje od 1. do 3. mesecjev je bilo kaznovanih 14 članov. Kazen z izločitvijo je bila izrečena v 3 slučajih. Z ukorom je bilo kaznovanih 10 članov.

Število vseh družinskih uradnikov. Oprostitev je bila izrečena 6 članov. Cela društva so bila kaznovana eno s suspenzijo in eno s ukorom. Ostalih 5 zadev se je pa nanašalo na razne spornosti in razsodbe so izrečene, kolikor je bilo v danih razmerah mogoče sporazumno s prizadetimi strankami.

Število razsodbe je bilo vzetih 50 prizivov protli razsodbam gl. porotnega odseka. Tretje razsodišče je v 37 zadevah potrdilo razsodbe gl. porotnega odseka, v 13 slučajih pa spremenilo izrek. Vse navedenih zadev dokazujejo, da se je med članstvo SNPJ vrnila volja in boljše razumevanje pravih, ker ni v toliki meri prihajalo s pritožbami gl. porotni odsek v sedanjih dobi, posebno zadnje dve leti se je prišlo v precejšnji meri zmanjšalo. Pripomoglo k temu je tudi to, da so bila natančneje določena kakšne pritožbe spadajo pred jednotine instance. V prejšnjih pravih ni bilo sličnih določb, kar pa je bilo v mnogih slučajih v škodo jednoti, mnogokrat pa tudi članom, kateri so bili prizadeti.

Naše skupno poročilo, in ako bo kateri izmed delegatov želel podrobnejše pojasnila v kateri zadevi, bomo vsak čas pripravljeno pojasniti ali odgovoriti na stavišna vprašanja. Omenjeno naj bo tudi to, da je poslovanje gl. porotnega odseka bilo točno v vseh zadevah, ki so nam bile predložene. JOHN GORŠEK, predsednik; ANTON ŠULAE, JOHN TERČELJ, ANK F. DBOJ, FRANK BARBICH, porotniki.

Poročilo nadzornega odseka

Naše skupno poročilo, in ako bo kateri izmed delegatov želel podrobnejše pojasnila v kateri zadevi, bomo vsak čas pripravljeno pojasniti ali odgovoriti na stavišna vprašanja. Omenjeno naj bo tudi to, da je poslovanje gl. porotnega odseka bilo točno v vseh zadevah, ki so nam bile predložene.

Naše skupno poročilo, in ako bo kateri izmed delegatov želel podrobnejše pojasnila v kateri zadevi, bomo vsak čas pripravljeno pojasniti ali odgovoriti na stavišna vprašanja. Omenjeno naj bo tudi to, da je poslovanje gl. porotnega odseka bilo točno v vseh zadevah, ki so nam bile predložene.

F. M. DOSTOJEVSKIJKI:

Bratje Karamazovi

Roman v štirih delih s epilogom—Poslovenil Vladimir Levstik

Toda Agafja je že nekaj sumila, zapomnila si je bila moje tedanje besede, prikrala se je in ga zasačila v poslednjem trenutku: planila je v sobo, vrgla se nanj od zadaj in ga objela; strel je udaril v strop, ne da bi bil koga ranil; ostali so pritekli, zgrabilni ga, vzeli mu puško in ga držali za roke... Vse to sem pozneje natanko zvedel. Takrat sem sedel doma, mračilo se je in pravkar sem se hotel odpraviti v mesto; oblekel sem se, počesal se, neparfumlil žepno ruto in vzel čepico, kar se mahoma odpro vrata — in pred menoj, na mojem stanovanju, stoji Katerina Ivanovna.

Čudne stvari se dogajajo na svetu: nihče je ni bil videl na ulici, ko je šla k meni, tako da je ostalo v mestu povsem neopaženo. Stanovanje sem imel pri dveh starih, prastarih uradniških ženah, ki sta mi tudi stregli; bili sta spoštljivi ženski, poslušali sta me v vsem in sta tudi potlele na moj ukaz molčali kakor ribi. Seveda mi je bilo takoj vse jasno. Stopila je v sobo in me gleda naravnost, odločno, kar drzno me gledajo njene temne oči, toda na ustnicah in okoli ustnic, vidim, je nekaj neodločnega.

"Sestra mi je povedala, da daste štiri tisoč pet sto rubljev, če pridem sama ponje... k vam. Prišla sem... dajte denar!..." Dalje ni mogla govoriti; zadahnila se je, ustrašila se, glas se ji je utrgal, konci ustnic in črte okoli ust so ji jele drgetati. — Aljoška, ali poslušas ali spisa?

"Vem, Mitja, da boš povedal vse po pravici," je razburjeno izpregovoril Aljoša.

"Da, da baš po pravici. Če naj govorim po pravici, tedaj — evo kako je bilo, nič si ne bom prizanašal. Moja prva misel je bila — karamazovska. Nekoč, brate, me je ugriznil strupen pajek, dva terna sem ležal v vročici zaradi njega; nu, vidiš, tako sem tudi zdaj začutil, kako me je mahoma ugriznil v srce pajek, hudoben žužek, razumeš? Premeril sem jo z očmi. Ali si jo ti videl? Lepotica je. A tisti-krat ni bila lepa zaradi tega. V tisti minuti je bila lepa zato, ker je bila plemenita, jaz pa sem bil podlež, in ker je stala ona pred menoj v veličanstvu svojega velikodušja in svoje žrtve za očeta, jaz pa pred njo kot stenica. In evo, baš od mene, stenice in podleže, je bila vsa odvisna, vsa, čisto vsa, z dušo in telesom, kakor zaznamovana meni v dar. Odkrito ti povem: ta misel, misel strupenega pajka, se je bila dotorej polastila mojega srca, da se mi je hotelo kar razpočiti od muke. Zdelo bi se, da tudi o kakem boju ni moglo biti več govora: ravnal bi bil prav kakor stenica, kakor hudoben pajek, brez vsakega usmiljenja... Kar diš mi je zastal. Poslušaj: saj bi jo bil, kakopak, že drugi dan prišel prosit roke, da bi bil tako rekoč kar najplemeniteje zavračil vse in ne bi po tem takem nihče vedel niti ne mogel zvedeti, kaj se je zgodilo. Zakaj človek sem vendarle, človek z nizkotnimi željami, a poštenjak. In tedajci, vidiš, prav tisto sekundo — kakor da mi je nekdo šepnil na uho: "Da, jutri! Taka ženska se ti jutri, ko prideš prosit njene roke, vobeče ne bo pokazala, ampak bo velela kočijažu, naj te vrže iz hiše. Le razvij mi po vsem mestu, bo dejala, ne bojim se te!" Ozrl sem se na devojko in res, moj notranji glas me ni varal: tako bo, seveda, prav tako bo. Za brat me bodo pahnili čez prag, to je videti že zdaj po njenem obrazu. Zloba je vzkipela v meni in obšla me je želja, da bi napravil nekaj kar moč podleže, prašičjega in branjevkega: s posmehom bi pogledal nanjo in jo kar tam, dokler se stoji pred menoj, potolkel s poudarkom, s kakršnim ume samo zanikaren trgovčič reči:

"Zaradi tistih štirih tisoč ste prišli? A to je bila vendar šala, kaj govorite o tem? Preveč lahkoverno ste računali, gospodična. Dva stotarka bi nazadnje še z zadovoljstvom in veseljem odrinili, a štiri tisoč rubljev, gospodična, to ni denar, ki bi ga zavrgel za tako lahkomiselnost. Zaman ste se izvolili vznemirjati."

Vidiš, v tem primeru bi bil seveda vse izgubil, ona bi bila zbežala, a zato bi bil imel peklenko maščevanje, vredno vsega ostalega. Vse svoje življenje bi rad tulil od kesanja, samo da bi bil zdaj izvršil to domišljico! Nikoli, verjameš, z nobeno še nisem imel tega, prav z nobeno žensko, da bi bil v taki minuti s sovraštvom gledal nanjo — in evo, na križ se ti kolnem: na to sem gledal takrat kake tri ali pet sekund s strašnim sovraštvom — prav s tistim sovraštvom, od katerega je do ljubezni, do najbolj brezumne ljubezni — samo še las! Stopil sem k oknu, naslonil čelo na mrzlo steklo in pomniš, da mi je led opekel čelo kakor ogenj. A dolgo je nisem zadržal, ne boj se; obrnil sem se, stopil k mizi, odprl predal in vzel iz njega ček za pet tisoč rubljev (ležal je v mojem francoskem sularju). Nato sem ji ga molče pokazal, zložil ga, dal ji ga, odprl ji sam vrata na hodnik, odstopil za korak in se ji priklonil do pasu, veruj mi to! Ona je vaa vzdrlžala, za sekundo me je napeto pogledala, strašno prebledela, nu, kakor prt, in zdaj, takisto ne da bi rekla besedico, ne burno, ampak tako nekam mehko, globoko in tiho — se je vsa sklonila naravnost meni k nogam, s čelom do tal, ne po institutsko, po rusko! Nato je planila kvišku in zbežala. Ko je stekla iz sobe, sem bil baš pri sablji; izdri sem jo in sem se že hotel kar tam na mestu zabosti, sam ne vem zakaj, bila bi kakopak strašna neumnost, a najbrže je gnalo vzhlejenje. Ali razumeš, da bi se človek časih ubil od vzhlejenja; toda jaz se nisem zabodel, le poljubil sem sabljo in sem jo spet porinil v nožnico — sicer pa ni bilo baš potreba, da sem ti to omenil. Vidi se mi celo, da sem bil pravkar, ko sem govoril o vseh teh borbah, malce dolgozven, da bi se pohvalil. A naj le bo, naj zastran mene le bo tako in vrag naj vzame vse volhne človeškega srca! Evo, to je ves tisti moj blivši "alučaj" s Katerino Ivanovno. Zdjaj vesta o njem torej samo midva z bratom Ivanom — nihče drugi ne."

Dmitrij Fjodorovič je vstal, v razburjenju prestopil enkrat in še enkrat, izvlekel ruto, otr si s čela pot in nato spet sedel, a ne tja, kjer je preje sedel, ampak drugam, na naprotno klop ob drugi steni, tako, da se je moral Aljoša obrniti čisto proti njemu.

V

Izpoved vročega srca
"S petami navzgor"

"Zda," je rekel Aljoša, "poznam prvo polovico te stvari."

"Prvo polovico razumeš: to je drama in pozorišče je bilo tam. Druga polovica pa je tragedija in njeno pozorišče je tu."

"Iz druge polovice ne razumem doslej ničesar," je rekel Aljoša.

"A jaz? Mar jaz razumem?"

"Stoj, Dmitrij, tu je beseda — glavna beseda. Povej mi: saj si vendar ženin, ženin se zdaj?"

"Ženin nisem postal takoj, ampak šele tri mesece po tistem dogodku. Drugi dan po tem, ko se je bilo to zgodilo, sem si dejal, da je stvar izžrpana in opravljena in da nadaljevanja ne bo. Priti k njej in ji ponuditi roko se mi je zdelo nizkotno. (Dalje prihodnjik.)"

Vesti iz Jugoslavije

(Izvirna poročila iz Jugoslavije.)

OČETA IN MATER-UBIL S SEKIRO

V Muretincih na Dravskem polju je posestnik Znidarič ubil rodnega očeta in mater

Ni še pojanjen umor čevljarja Jožeta Zelenika, ki ga je nekdo 25. aprila ponoči na cesti v Stojncih ubil, že je ptujsko okoličar razburil nov, vse strašnejši zločin: mlad posestnik je ubil očeta in mater.

Zgodilo se je to v Muretincih, kjer sta pri svojem 32 letnem sinu živela na preužitku 66 letni Znidarič s svojo 64 letno ženo. Sin, Franc Znidarič, ju je 11. maja zvečer s sekuro na domačem dvorišču pobil.

Sin Jože Znidarič se je pred 14 leti zagledal v neko dekle in imel z njo nezakonskega otroka. Kljub prigovarjanju njegovih staršev, naj vzame dekle za ženo, ni maral sin nič slišati o tem, pač pa je kasneje vzela za ženo drugo, premožnejšo dekle, ki mu je rodila tudi dva otroka. Starši so dalje prigovarjali sinu naj popravi krivico, ki jo je storil

nezakonski materi in hčerki, češ, naj vzame nezakonskega otroka k sebi, materi pa naj plačuje odškodnino — toda sin je ostal zadržan: ni maral dati niti pare nezakonski materi niti za svoje nezakonskega otroka, niti ni hotel otroka vzeti k sebi. Da pa ne bi nezakonska mati mogla preko sodišča priti do kake odškodnine, je Znidarič uredil prevzem posestva tako, da je posestvo prav za prav kupila njegova žena od njegovih staršev, in sicer na obročno odplačilo. Snaha je plačala starima Znidaričema že kakih 25,000 Din. Če bi sodišče hotelo kaj vzeti Znidariču za nezakonsko mater, bi videlo, da posestvo ni njegovo, ampak last Znidaričeve žene. Tako je Znidarič s svojo kmečko prebrisanostjo — ki je v pogledu lastnine iznajdljiva da le kaj — uredil, da mu ostane vse posestvo in da ne bo treba dati niti pare dekletu, s katerim je imel otroka, ki je zdaj že 14 let staro dekle.

Toda Znidaričevi starši so bili nezadovoljni zaradi tega in v hišo se je naselil večer preprij. Tu-

di tožarili so se. Starši so zahtevali, da vzame sin svojega nezakonskega otroka k sebi, sin pa se je upiral in staršem pogosto grozil z nasiljem. Pred nekaj dnevi je bila v Ptuj spet sodna razprava, kjer so se starši pogodili s sinom v vprašanju nezakonske hčerke tako, da vzame otrokino — toda sin je ostal zadržan: ni maral dati niti pare nezakonski materi niti za svoje nezakonskega otroka, niti ni hotel otroka vzeti k sebi. Da pa ne bi nezakonska mati mogla preko sodišča priti do kake odškodnine, je Znidarič uredil prevzem posestva tako, da je posestvo prav za prav kupila njegova žena od njegovih staršev, in sicer na obročno odplačilo. Snaha je plačala starima Znidaričema že kakih 25,000 Din. Če bi sodišče hotelo kaj vzeti Znidariču za nezakonsko mater, bi videlo, da posestvo ni njegovo, ampak last Znidaričeve žene. Tako je Znidarič s svojo kmečko prebrisanostjo — ki je v pogledu lastnine iznajdljiva da le kaj — uredil, da mu ostane vse posestvo in da ne bo treba dati niti pare dekletu, s katerim je imel otroka, ki je zdaj že 14 let staro dekle.

Usodni dan pa je šel stari Znidarič spet v Ptuj k odvetniku na poset. Ko se je vrnil, je nastal doma preprij, ki se je zvečer ponovil. Sin je stopil k materi in očetu v spalnico — kjer sta se pravkar odpravljala spat — in znova začel preprij glede nezakonske hčerke. Ker se je med preprijom sin dejansko lotil staršev, sta ta dva v strahu zbežala iz hiše na dvorišče, da bi se rešila k sosedom. Toda sin je ves divji pohitel za njima, pograbil sekuro, ki je stala pri vratih, dohitel na dvorišču očeta in s silnim enim samim udarcem podri starega svojega očeta na tla. Nato je sin hitel s krvavo sekuro za materjo, ki ni mogla odpreti lesa, da bi zbežala na dvorišča na cesto in k sosedom, in

tudi njej je z enim zamahom prekal glavo, da se je zgrudila v nezavest. Nato jo je še na tleh udaril drugi. Ko pa se je zdaj zavedel svojega zločina, je zbežal sam v Gorišnico k orožnikom.

Sosedje, ki so prihili na vik in krik, so našli Znidaričev mater že mrtvo, Znidarič pa je kazal, da še živi, zaradi česar so poklicali reševalce iz Ptuja. Toda Znidarič je čez nekaj minut umrl. Morilca so orožniki zaslišali takoj. Jokaje je povedal, kako je zločin izvršil. Naslednji dan so ga odvedli v ptujске zapore. Zaslišali so tudi njegovo ženo, ki je izpovedala, da zločina ni mogla preprečiti, ker se je sama bala moža. Ostala je sama na posestvu z dvema otrokoma.

Motociklist Jesenovec, ki se je v nedeljo z motociklom v poljanski dolini ponesrečil, ko je trčil z dvema kolesarkama, se je kasneje v ljubljanski bolnišnici zavedel in se mu je stanje že toliko izboljšalo, da bo verjetno okrevati. Tudi kolesarka Erženova, ki se je pri tej nesreči hudo potolkla, bo okrevala, kakor kaže njeno sedanje stanje.

Truplo uradnika Ovna našli. — Dne 5. aprila se je vinjen vračal iz Trnova v mesto uradnik Strojnih tovarov in livaren, Josip Oven, pa je omahnil v Gradašico. Truplo so iskali, a ga niso našli. Zdjaj pa je Ljubljana naplavila v Slapah pri Zalogu, skoraj mesec dni po nesreči.

Pod vlak je skočil neznan, okrog 30 let star fant v Ljubljani. V parku Tivoli so našli na progih razmesarjeno truplo. Identitete še niso mogli ugotoviti.

SPOPAD ŽANDARJEV IN HRVAŠKIH OPOZICIONALCEV

Šest mrtvih, šest ranjenih. — Žandarji oddali salvo v kmete

V nedeljo dne 9. maja se je dogodil v Senju dogodek, o katerem so smeli jugoslovanski listi objaviti le službeno poročilo, ki se glasi: "Dne 8. in 9. t. m. se je ob priliki obiska pevskega društva Trébeviča v Senju vršila proslava dneva Matije Gubca in bratov Radičev. Proslave se je udeležilo tudi več tisoč ljudi iz sosednjih krajev. Že podnevi so neki neodgovorni elementi, ki so prišli na to proslavo, poskusili v nedovoljene svrhe izvršiti na raznih krajih mesta izpade, za katere določa kazenski zakonik stroge kazenske sankcije. Oblasti so morale opozoriti prireditelje na to, da se morajo preprečiti spopadi in incidenti, ki bi lahko nastali zaradi njih. Snoči — dne 9. maja — je pri odhodu udeležencev iz Gospića — peljali so se po mestu v odprtem tovornem avtomobilu — ponovno prišlo do težkih izpadov in do streljanja iz tovrnega avtomobila na orožniške organe, ki so jih srečali na cesti. Pri tem je izgubilo življenje 6 ljudi, šest jih je bilo ranjenih. Določena je bila posebna preiskovalna, upravna in sodna komisija, da na licu mesta dožene dejansko stanje. Med ubitimi in ranjenimi so tudi taki, ki jih je sodišče obsodilo zaradi udeležbe pri znani liški vataški aferi, in taki, ki so znani kot komunisti."

To je prvo uradno poročilo vladne tiskovne Agencije Avale z dne 10. maja.

Drugo uradno poročilo z dne 12. maja pa se glasi: "Med ranjenimi in padlimi so: Jelača Franjo iz Gospića, ki je bil že prej policijsko kaznovan kot ko-

munist; Marko Smolčić iz Čestarice, občina Karlobag, ki je bil 1934 obsojen po čl. 4 zakona o zaščiti države, a so ga kot mladoletnega pogojno izpustili; Nikola Bevandžić iz Gospića, ki so ga kot komunisto izključili iz vrst HSS; Tomo Nikšić iz Gospića, ki ga je obsodilo sodišče za zaščito države na leto dni strogega zopora; Katica Talenković iz Slinca, služkinja in zaročenka gori omenjenega Bevandžića, in naposled Franjo Milenković, poljedelec iz Hlačića, ki je bil zapleten v dogodke dne 3. maja 1935 v Gospiću, ko je takisto našlo smrt šest oseb, a je bil pozneje amnestiran. On je svak Jurja Rukavine, obsojenega na smrt."

Tako se glasi drugo uradno poročilo. Druga naša lista niso smeli objaviti. Pa to tudi zadržuje, treba je le poročili natančneje pogledati. Prvo poročilo trdi, da so streljali iz tovrnega avtomobila na orožnike in da je bilo 6 orožnikov mrtvih in 6 orožnikov ranjenih, toda glej, prihodnje uradno poročilo ti pove, da je bilo od avtomobilskih potnikov 6 mrtvih, in prav noben orožnik. Kakor da so izletniki streljali v samega sebe, orožniki pa so samo gledali. Če je bilo od izletnikov, udeležencev proslave 6 ljudi mrtvih in 6 ranjenih, potem so gotovo orožniki oddali eno ali dve salvi iz svojih pušk v udeležence, ki so se vračali na avtomobilu domov!

Poročila tujih listov o tem dogodku so to domnevo potrdila.

Kako je prišlo do incidenta, ni javnosti znano, ker so bila vsa poročila reporterjev zaplenjena. Novica o novih žrtvah žandarjskih pušk pa se je razširila po vsej državi, posebno pa še po Hrvaškem, ko blisk in zbudila povsod veliko zanimanje in razburjenje. Na Hrvaškem se je bati novih incidentov, tako je ta dogodek spet prillil olja vroči opozicionalnosti Hrvatov.

Mnogo boljše bi bilo, da bi listi smeli objaviti podrobnosti o tem incidentu, ker bi se s tem preprečilo pretiravanje ustnih poročil o podobnih primerih.

Samomor. — V Gradcu pri Litiji se je obesil 46 letni posestnik Franc Gregelj, po domače "Gregec". Bil je najbogatejši kmet v Gradcu in je dajal svet celo v najem, ker ga sam ni potreboval v toliko. Bil je znan daleč naokrog zaradi svojih zbadljivk, ki jih je zlagal v verzih na posamezne ljudi ali dogodke, pa tudi prigodne pesmi je zakrožil po svoje. Zadnje čase je bil otožen in v duševni zmedenosti se je obesil. Morda ga je pobilo to, da je kriza zadela tudi njega in je zadnji čas moral prodajati parcele sosedom.

Zelena miza

Dva moža sta nesla zeleno mizo preko zelenega travnika, na katerem se je veselo igralo dvanaest oslov. Ker pa sta bila trudna, sta legla v travo in malo zadremala. Ko sta se spet zbudila, sta zagledala vseh dvanaest oslov zbranih okrog mize. Vsi so začudeni buljili vanjo. Eden izmed mož se je hotel zaamejati, toda drugi mu je urno z dlanjo zamašil usta in mu zašepetal v uho: "Ne moti jih! Nikdar ne veš, če se le ne bo kdaj za kako zeleno mizo porodila pametna misel."

"Ali je gospod Sivec res dober krojač?"

"Dober. Ta obleka je ostala tako dolgo cela, dokler je nisem plačal."

Slovenska Narodna
Ustanovljena 9. aprila 1904

2657-59 So. Lawndale Ave., Chicago, Ill.
GLAVNI ODBOR S. N. P. J.
UPRAVNI ODBOR:

Vincent Cankar, predsednik.....2657 S. Lawndale Ave., Chicago, Ill.
F. A. Vidar, gl. tajnik.....2657 S. Lawndale Ave., Chicago, Ill.
Lawrence Gradinar, taj. bol. odd. ....2657 S. Lawndale Ave., Chicago, Ill.
John Vrethel, gl. blagajnik.....2657 S. Lawndale Ave., Chicago, Ill.
Filip Godwin, upravitelj glavnice.....2657 S. Lawndale Ave., Chicago, Ill.
John Melch, urednik glavnice.....2657 S. Lawndale Ave., Chicago, Ill.

ODBORNIKI:

Frank Semrak, prvi podpredsednik.....906 E. 74th St., Cleveland, Ohio.
John E. Lokar, Jr., drugi podpredsednik.....1097 E. 163th St., Cleveland, Ohio.

GOSPODARSKI ODBOR:

Math Petrevich, predsednik.....253 E. 121st St., Cleveland, Ohio.
Anthony Cvetkovich.....393 Seneca Ave., Brooklyn, N. Y.
John Olin.....221 E. Prospect Ave., Cleveland, Ohio.

FOROTNI ODBOR:

John Gorick, predsednik.....414 W. Hay St., Springfield, Mass.
Anton Scharf.....Box 27, Ames, Iowa.
John Trébil.....Box 251, Stoughton, Mass.
Frank Fedel.....Box 41, Parkville, Mo.
Frank Barlich.....19511 N. Washka Ave., Cleveland, Ohio.

NADZORNI ODBOR:

Frank Zaitz, predsednik.....3201 S. Lawndale Ave., Chicago, Ill.
Fred Malgai.....25 Central Park, West, N. Y.
Jacob Ambrosich.....418 Pierre St., Detroit, Mich.

POREČILNI ODBORNIKI, ki delajo v gl. uradu, so vsi člani VSE DENARNE poročilne in stvarni, ki so tiste gl. upravne osebe in osebe, naj se poročijo na gl. tajništvo.

Vse odnose, ki zadevajo te poročilne osebe, naj se poročijo na bol. tajništvo.

Vse odnose v zvezi s blagajniškimi posli, naj se poročijo na blagajništvo.

VSE PRITOŽBE glede poslovanja v gl. upravni odsevi naj se poročijo Frank Melch, predsednik nadzornega odbora.

VSE PRITOŽBE na gl. poročilni odsek so naj poročijo na John Gorick, predsednik tega odseka.

VSE DOPISNE in drugi spisi, namena, oglaš, naročila in spisi vsi, ki so v skladu s statutom, naj se poročijo na "PROSVETA", 2657 S. Lawndale Ave., Chicago, Ill.

NOTE: Correspondence with the Supreme Office should be addressed as follows: Communications for the supreme president should be addressed to him. All remittances of money and business concerning ledger and members after that benefit should be addressed to secretary's office. Matters of sick benefit should be addressed to the treasurer secretary. Financial matters under the jurisdiction of the accountant's office should be taken with him. Complaints concerning the work of the executive board should be addressed to Frank Zaitz, chairman of the Board of Supervisors. Charges, complaints and appeals should be addressed to John Gorick, chairman, of the Comdante.

POROČILA GLAVNIH ODBORNIKOV

(Nadaljevanje s 7. strani)

Rasdajla Pittsburgh, Pa., Cleveland, O., 138 milj.	Od tega za vozino na vlak, 2c za miljo.	1.00
Ostane za druge stroške.....		1.00
Chicago—Cleveland, razdalja 340 milj.	Vozina na železnici.....	1.00
Ostane za druge stroške.....		1.00
Duluth—Cleveland, distanca 808 milj.	Vozina po 2c na miljo.....	1.62
Ostane za druge izdatke.....		1.00
New York—Cleveland, razdalja 620 milj.	Vozina po 2c miljo.....	1.24
Ostane za druge stroške.....		1.00
Denver—Cleveland, 1364 milj.	Vozina po 2c na miljo.....	2.73
Ostane za druge stroške.....		1.00
Kansas City—Cleveland, razdalja 791 milj.	Za vozino po 2c na miljo.....	1.58
Ostane za druge stroške.....		1.00

To so le glavne primerjave. Vaakdo bo prejel, če bo ta našrt sprejel, 5c na miljo in za dolžino se računa najkrajšo standard železniško prog. Če gledi, ali se kdo pripelja z vlakom ali kako drugače. Dalje priporočamo, se plača za zamujeni čas pri presedanju z enega vlaka na drugega po 50c na uro, toda le ako potnik čes upravičeno zamudi. Ta našrt predlagano določeno je v tem poročilu vsled tega, da ga lahko študirajo in pripravejo konvenciji; kajti če se vanj poglobe vsi, lahko svoje nasvete predlajo na prvo odseku za plače, in ta šele naj predloži konvenciji popoln našrt.

Ako določimo vozino na miljo, bo odboru za plače veliko lažje izdelati račune in določiti, do kolikšne vsote je vsakdo upravičen, kakor pa po tem starem sistemu. In tudi zamer bo manj po našem mnenju. Prijeli smo se bomo tega sistema morali oprijeti.

NAŠI ODNOSAJI Z OSTALIMI ODBORNIKI

Nadzorni odsek je po svojih najboljših močeh skušal sodelovati s vsimi drugimi člani glavnega odbora. Kritična mnenja smo izražali v poročilih in na sejah le kadar smo smatrali to uместnim, v ostalih razpravah in v tiskih pa je vsak član nadzornega odseka vzdel odgovornost za svoja izjave in kritike sam. Naravno, da je bilo na sejah izrečenih mnogo govornih in kritičnih mnenj, največ seveda vsled sedanjih razmer. Res osebni rasprtji, ki bi bile vredne te označbe, v prošlem terminu na seji glavnega odbora ni bilo.

Svoje poročilo zaključujemo uverjeni, da smo vrátili nam poverjeno delovno vestno in s tem izpolnjevali naloge, ki nam jih je poverila konvencija SNPJ leta 1933 v Chicagu.

FRANK ZAITZ, predsednik; FRED MALGAI, JAKOB AMBROSIČ, člana nadzornega odseka SNPJ.

NAZNAŃILO IN ZAHVALA

Zelo draga srca naznanjamo vsem sorodnikom, prijateljem in znancem tako naš, da je preminil naš ljubljani oče, oče in brat

JOHN SERSHA

Prav per leti se je hudo prehladil in dobil je dvojno pljučnico, ki mu je postala najhujša posledica, proti kateri se je čvrsto boril kot sin prave gorečnega ljubljanskega doma. Dne 9. maja 1937 je omedel in moral je umreti v starosti 61 let. Dne 11. maja 1937 je omedel in moral je umreti v starosti 61 let. Dne 11. maja 1937 je omedel in moral je umreti v starosti 61 let.

Prav lepo se spominjamo vsem sorodnikom, prijateljem in znancem tako naš, da je preminil naš ljubljani oče, oče in brat

Prav lepo se spominjamo vsem sorodnikom, prijateljem in znancem tako naš, da je preminil naš ljubljani oče, oče in brat

Prav lepo se spominjamo vsem sorodnikom, prijateljem in znancem tako naš, da je preminil naš ljubljani oče, oče in brat

7 DNI DO JUGOSLAVIJE

BREMEN-EUROPA

Brzi vlak ob Bremen in Europa v Bremerhaven zajedniško udobno potovanje do LJUBLJANE

All potuje s priljubljenimi ekspresnimi parniki:

COLUMBUS.

HANSA DEUTSCHLAND HAMBURG NEW YORK

Iskrene želje iz vsega občinstva, Bremana, ali Hamburga. Pomagal vam bomo preskrbeti vizice za obisk ali preselitev vaših evropskih sorodnikov.

Za poštenje vprašajte lokalnega agenta ali

HAMBURG-AMERICAN LINE, NORTH GERMAN LLOYD

130 W. Randolph St., Chicago, Ill.